



Nádszegi

Hír HARANG

JÚLIUS 2025, XXI. ÉVFOLYAM, 1. SZÁM

WWW.TRSTICE.SK



75 éves
 a Csemadok

19. OLD.

Nádszeg anno:
 Bevándorlás

20. OLD.

Értékteremtők:
 Juhosová
 Miriama

26. OLD.

Tisztelt lakosok, kedves nádszegiek!

A mikor ezeket a sorokat írom, utánunk van már az anyák napja, amelynek évszázados (szinte évezredes) hagyománya van. A gyermeknap is, amelynek ünneplése a 20. század kezdetére esik. Előttünk van azonban egy meglehetősen új ünnepnap, egy egyáltalán nem új szerepkör ünneplésére, az apák napja. Az apák napját először 1910-ben ünnepezték az Egyesült Államokban, de végül 1972-ben nyilvánították hivatalos ünneppé, így az USA-ban június harmadik vasárnapján kezdtek ünnepelni az apákat. Az utóbbi években a magyar és a szlovák kalendárium is átvette

ezt a dátumot, pedig a keresztény ünnepkör a József névnapot, Krisztus urunk földi apjának ünnepét ünnepelte apák napjaként is. Sebaj, Bálint napból is Valentin nap lett, József névnap helyett pedig június harmadik vasárnapja lett az apáké és bizony, inkább emlékezzünk meg az édesapákról kétszer, mint egyszer sem. Hiszen a családok mindennapjait két szív hajtja: az anyáké és az apáké. Mindketten különleges szerepet töltenek be, s bár összeérnek, mégis különböző módon gazdagítják a közös életet. Az összhang, amit egymással és gyermekeikkel kialakítanak, egymás nélkül elképzelhetetlen.



Az anyák a gyengédség, az áldozatkészség és a szeretet szimbólumai. Az apák szerepe ezzel szemben a stabilitás, az erő és a példamutatás.

Ők azok, akik a család biztonságos védelmezői. Az apa szavai, tettei és jelenléte a gyerekek életében a biztonság érzését nyújtják, így alkotnak együtt egy egészet. Az anyák a szeretet és a gyengédség, az apák az erő és a felelősség. Persze, ahogy mindig voltak, most is vannak egyedülálló szülők, akik kénytelenek mindkét szerepkörben helytállni. Előttük mélyen meghajlok, hiszen az ő feladatuk sokkal összetettebb, nehezebb, sokkal igényesebb, mint a teljes családok esetében.

Manapság olyan sok mindent tudunk felsorolni, ami árt a gyerekeknek, amitől boldogtalan vagy bizonytalan felnőttekké válnak majd. Élen járnak a digitális technológiák, a telefon, a tévé, a kevés mozgás, a rossz étrend. Milliós és milliós félelmünk van, de ugyanannyi válaszuk és alternatívánk is, hogy mit kellene másként csinálni. De vajon ilyen nagy vehemenciával tudjuk felsorolni azt is, ami esetleg az előző generációkhoz képest pozitív irányba változott? Tudunk ilyen hálásak lenni a változásokért is? Mert az apák szerepe az elmúlt évtizedekben nagyban változott jó irányba. Az utóbbi években előtérbe került az apák

szerepe a családon belül és a társadalomban is. Teljesen saját meglátás és az is lehet, hogy ez csak Nádszegre igaz, de úgy látom napjainkban az apák sokkal szélesebb skáláját látják el a feladatoknak, mint még nagyszüleink, szüleink idejében. Aktívabban vesznek részt a gyerekek életében, mindennapjaiban. Ma már nem elképzelhetetlen, hogy egy apa megy el a szülői értekezletre vagy gyereknapon kézenfogja csemetéjét és együtt játszanak. Ma már apa-gyerek táborokba rendeződnek a férfiak, ahol több apa (anya nélkül) próbál túlélni pár napot az utódokkal. Fociedzők, ha a gyerek focizni szeretne, gitároktatók, ha a zene érdekli, legóznak, ha a gyerek elakadt az iránymutatásban, de láttam már lakozott körömmel és befotott hajjal is lányos apukát. Mutatják, csinálják együtt az élet csínját-bínját. ...és főleg ott vannak, részt vállalnak. Rengeteg jó példát látok erre nap, mint nap és hálás vagyok érte. Lassan felnő egy generáció, amelynek biztos közsiklaként ott van az édesapja a háttérben.

Mindannyiunknak vannak emlékei, amikről elsősorban az édesanyánk és az édes-

apánk jut eszünkbe. Amit tanultunk tőlük, amit és ahogy csináltak és ezt akarva akaratlanul is magunkkal visszük felnőtt életünkbe. Viccesen ezt úgy szokták mondani, mindenki úgy ronthatja el a saját gyereket ahogy akarja. Én az olvasás és a könyvek iránti rajongásomat kaptam apukámtól és mindig, amikor új könyvet veszek a kezembe, eszembe jut a sok Bobo és Góliát képregény, amit hozott nekem, hogy olvassak. ...és önöknek? Kérem, ha eddig eljutottak az olvasásban, akkor álljanak meg egy pillanatra és gondolják végig, mik azok a dolgok, amikről egyértelműen édesapjuk jut eszükbe, tőle tanulták, tőle látták. Gondoljunk rájuk jó szívvel apák napja ünnepekor.

Nyári elmélkedésem záróakkordjaként kívánok minden édesanyának és gyermekének támogató és szerető társat, édesapát, aki jelen van és részt vállal a gyermeknevelés nem egyszerű feladatából. A gyerekeknek pedig ugyanígy szerető és biztosságot nyújtó családot, és felétlen, nyári pihenést a nagy vakáció alatt.

Éljen a nyár!

Vážení obyvatelia, milí Trstičania!

Ked' píšem tieto riadky, máme za sebou už Deň matiek, ktorý má storočnú (takmer tisícročnú) tradíciu. Rovnako ako Deň detí, ktorého oslavy sa datujú na začiatok 20. storočia. Pred nami je však pomerne nový sviatok, ktorý oslavuje vôbec nie novú rolu v rodine, Deň otcov. Deň otcov sa po prvýkrát oslavoval v Spojených štátoch v roku 1910, ale nakoniec bol vyhlásený za oficiálny sviatok až v roku 1972, takže v USA sa otcovia začali oslavovať tretiu nedeľu v júni. V posledných rokoch tento dátum prevzali aj maďarský a slovenský kalendár, hoci kresťanský sviatočný kalendár oslavoval ako Deň otcov aj sviatok Svätého Jozefa, pozemského otca nášho Pána Ježiša Krista. Nevadí, máme tu aj Valentín a namiesto menín Svätého Jozefa sa tretia nedeľa v júni stala dňom otcov, a určite je lepšie spomínať na otcov dvakrát ako ani raz. Lebo každodenný život rodín poháňajú dve srdcia: srdcia matiek a otcov. Obaja zohrávajú výnimočnú úlohu a hoci sa prelinajú, obohacujú spoločný život rôznymi

spôsobmi. Súlad, ktorý vytvárajú medzi sebou a so svojimi deťmi, je bez nich nepredstaviteľný.

Matky sú symbolmi nežnosti, obetavosti a lásky. Naopak, úloha otcov je stabilita, sila a príklad.

Sú to oni, kto sú bezpečnými ochrancami rodiny. Otcove slová, činy a prítomnosť v živote detí poskytujú pocit bezpečia, čím spolu tvoria celok. Matky sú symbolom lásky a nežnosti, otcovia symbolom sily a zodpovednosti. Samozrejme, tak ako vždy, aj dnes existujú rodičia, ktorí sú nútene plniť obe úlohy. Pred nimi sa hlboko skláňam, pretože ich úloha je oveľa zložitejšia, ťažšia a náročnejšia ako v prípade úplných rodín.

Dnes vieme vymenovať niekoľko vecí, ktoré škodia deťom a kvôli ktorým z nich vyrastú nešťastní alebo neistí dospelí. Na

čele sú digitálne technológie, telefón, televízia, málo pohybu, zlá strava. Máme milióny a milióny obáv, ale rovnako veľa odpovedí a alternatív, čo by sme mali robiť inak. Ale vieme s takou veľkou vehemenciou vymenovať aj to, čo sa v porovnaní s predchádzajúcimi generáciami zmenilo k lepšiemu? Vieme byť vďační aj za tieto zmeny? Pretože úloha otcov sa v posledných desaťročiach výrazne zmenila k lepšiemu. V posledných rokoch sa úloha otcov v rodine aj v spoločnosti dostala do popredia. Je to úplne môj vlastný názor a možno to platí len pre našu obec, ale podľa mňa dnes otcovia plnia oveľa širšiu škálu úloh ako v časoch našich starých rodičov a rodičov. Aktívnejšie sa podieľajú na živote detí, na ich každodennom živote. Dnes už nie je nepredstaviteľné, že otec pôjde na rodičovské stretnutie alebo na deň detí vezme svoje dieťa za ruku a budú sa spolu hrať. Dnes sa muži zúčastňujú táborov pre otcov, kde sa viacerí otcovia (bez matiek) snažia prežiť pár dní so svojimi potomkami. Futbaloví tréneri, ak chce dieťa hrať futbal, učiteľia hry na gitaru, ak sa zaujíma o hudbu, stavajú z lega, ak dieťa nevie, ako ďalej, ale videla som už aj otcov dievčat s nalakovanými nechtami a zapletenými vlasmi. Ukážu im, robia spolu všetky veci, ktoré k životu patria. ... a hlavne sú prítomní, zapájajú sa. Každý deň vidím množstvo dobrých príkladov okolo seba a som za to vďačná. Pomaly vyrastá generácia, ktorej otcovia poskytujú skalotesné istoty.

Všetci máme veci, pri ktorých si v prvom rade spomenieme na svoju mamu a otca. To, čo sme sa od nich naučili, čo a ako robili, a ktoré si vedome alebo nevedome prenášame do nášho dospelého života. Ja som sa od svojho otca zdedila lásku k čítaniu a knihám a vždy, keď vezmem do ruky novú knihu, spomeniem si na množstvo komiksov Bobo a Goliáš, ktoré mi priniesol, aby som čítala. ... a vy? Ak ste dočítali až sem, zastavte sa na chvíľu a zamyslite sa nad tým, čo vám jednoznačne pripomína vášho otca, čo ste sa od neho naučili, čo ste od neho videli. Spomeňte si na otcov s láskou pri príležitosti sviatku Dňa otcov.



Na záver mojich letných úvah prajem všetkým mamičkám a ich deťom podporujúceho a milujúceho partnera, otca, ktorý je prítomný a podieľa sa na náročnej úlohe výchovy detí. A deťom rovnako milujúcu a bezpečnú rodinu a bezstarostný letný oddych počas veľkých prázdnin. Nech žije leto!

Változások nyomában

KACZ ÉVA, NÁDSZEG POLGÁRMESTERE

Ahogy a kedves lakosok megszokhatták, az önkormányzati naplóban tájékoztatom önöket községünk aktualitásairól.

Kezdjük rögtön az első újdonsággal, az ún. „barna” kukákkal. Pár éve már különböző fórumokon hangsúlyozzuk, hogy milyen fontos, hogy a fekete kukába csak háztartási hulladék kerüljön. Amit már tényleg nem lehet tovább szelektálni. Ezért jöttek létre a szelektáló szigetek is, amelyeket inkább csak kisebb, mint nagyobb sikerrel tudunk használni. Törvényi nyomás is hárul az önkormányzatokra, de maguntól is próbáljuk a szolgáltatásokat olyan közel vinni a háztartásokhoz, amennyire csak lehetséges, hogy kényelmes legyen használni. Az egyik ilyen szolgáltatás a régóta ismert műanyag hulladék háztól való elhordása. Újdonság, hogy májustól megvásárolható a Községi Hivatalban az új barna kuka, amely a zöld hulladék tárolására használatos mind azok számára, akinek nincs otthoni komposztálójuk és eddig a szigetek melletti lerakóhelyeket használták. Június 15-e után kérjük ezeket a helyeket ne használják tovább, hiszen háztól fogják elvinni a zöld hulladékot is. Akinek nagyobb mennyiségű zöld hulladéka lenne, továbbra is elérhető a gyűjtőudvaron a lerakóhely. Kérem önöket, ha már úgyszólván utánfutón, pótkocsin vagy bármilyen járműn van a zöld hulladék (de az egyéb szelektált hulladék is) vigyünk ki egyenesen a gyűjtőudvarra. A Községi Hivatalban, a szolgáltatás a továbbiakban nem térítésköteles (magyarul a befizetett személtételekből ki tudjuk gazdálkodni). Miért fontos, hogy elkezdjük ezt használni és ne a fekete kukába dobjuk a zöld hulladékot? Nagyon egyszerű. A zöld hulladék elhordása és likvidálása lényegesen olcsóbb, mint a háztartási hulladéké. Amíg a háztartási hulladék tonnája kb. 120-150 EUR-ba kerül a falunak, a zöld hulladék tonnája 30-50 EUR-ba. Nem mindegy, hogy 800 tonna háztartási hulladékot (amiből 300 tonna zöldhulladék) vagy 500 tonna háztartási hulladékot fizetünk ki az év végéig! Ezért kérem önöket, ha nem tudják megoldani a saját portán a zöldhulladék újrahasznosítását, szerezzenek

be barna kukát és használják az útmutatás szerint. Ez egy újabb olyan intézkedés, ami segíthet abban, hogy alacsonyban tartsuk a személtételek díját, ami mindenki érdeke. Köszönöm, mindannyiunk nevében.

Községünkben az elmúlt fél évben az Állami Számvevőszék tevékenykedett serényen. Az ellenőrzés a község gazdálkodását érintette és több olyan hiányosságra is rámutatott, amelyet a szokásjog miatt csináltunk valamilyen módon, de közben a jogi környezet változása miatt már elavulttá vált a folyamat. Az egyik ilyen ügy az adóbefizetések voltak, konkrétan az ún. termőföld utáni adó befizetése is. A földadó megállapítása körül eddig számításba vettük, hogy bérben van-e a termőföld, ki használja és még katasztereken keresztüli átjárást is biztosítottunk, vagyis Nádszegen fizetett az is, akinek vásáruiti kataszterben voltak a földjei és Nádszeg utólag fizetett a környező falvaknak a befizetések után. Mivel a helyzet teljesen átláthatatlanná vált, a jövő évtől az adózás folyamata változni fog. Minden tulajdonos köteles lesz az adott kataszterben található termőföldje után megfizetni az adott kataszterben a földadót és utólag rendezni ezt a kiadást a bérlővel szemben. Sajnos nem tudjuk a jövőben elfogadni a bérleti szerződéseket, amelyek értelmében a bérlő fizeti az adót, mert a bérbeadási szerződés az agrócégek és a fizikai személyek közti jogi kapcsolatot orvosolják, a községnek nincs jogalapja betekintést nyerni a szerződésekre. A községnek a kataszteri területekről van információja, tulajdonlapja, ezeket tudjuk az adóbevalláshoz csatolni. Természetesen ez nagy változás lesz az eddig bevett 35 éves gyakorlattal szemben, ezért a nyár és az őszi folyamán egyeztetések fognak zajlani, ahol a tulajdonlapok alapján tisztázuk a vagyoni jogi helyzeteket, hogy felkészülten várjuk az újévet.

Nádszegen az újévtől már elérhető a temetőben az urnafal, mint új temetkezési mód. Ez a temetkezési mód ökológikus, költséghatékony és a távolba szakadó rokonoknak sem okoz gondot a karbantartása. Tekintsünk erre a temetkezési módra is bizalommal.



Az új pápa – XIV. Leó

A közösséget szolgáló szentség – az egyházi rend

ELEK LÁSZLÓ ATYA

A kedves olvasók bizonyára emlékeznek még a Hírharangban megjelent hasonló című írásomra, melyben a papi rendről próbáltam pár gondolatot közölni az érdeklődőkkel, beleértve a papságra készülő férfiak lelki felkészülését, valamint a teológiai tantárgyakban való jártasság megszerzésének útját. Engedtessek meg nekem, hogy az akkori cikkem utolsó szakaszának pár sorát megismételjem, mivel arra kívánom felépíteni jelenlegi írásom mondandóját.

„Miután megtörtént a papjelölt felszentelése, először a szerpapi szolgálatot látja el, amit diakónátusnak nevezünk (általában

egy év időtartamú). Ez a papszentelés első fokozata. Utána következnek az áldozópappá való felszentelés, ami a második fokozat, s latinul presbiterátusnak mondjuk. Általában a plébániák vezetésére kinevezett papokat, azaz a plébánosokat nevezzük áldozópapoknak. Áldozópapnak nevezzük a káplánt is, aki a nagyobb plébániákon a plébános segítőtársa. Az egyházi rend szentségének harmadik fokozata az episzkopátus, ami magyarul a püspöki méltóságot jelenti.”

Mindhárom fokozat az egyházi rend szentségének lényegi eleme, csupán fokozatai által tesz különbséget a lelkipásztori tevé-

kenység végzésének módjáról. Gyakran találkozunk olyan egyházi méltóságot, vagy funkciót jelző kifejezésekkel, melyek zavarba hozzák még a hívő embertársaink zömét is. Példaként említek egypárat: káplán, adminisztrátor, plébános, körzeti esperes, iskolaesperes, tiszteletbeli esperes, kanonok, tiszteletbeli kanonok, apát, címzetes apát, püspöki tanácsos, monsignor, prelátus, püspöki helynök, segédpüspök, megyés püspök, érsek, metropolita, bíboros, nuncius, pápa. Mind olyan kifejezések, melyekkel gyakran találkozhatunk egyházi híreket közlő írásokban. A funkciók betöltését végző személyek zöme vagy papi, vagy pedig püspöki

fokozatban részesült. A funkció kifejezés alatt azt értem, hogy a megbízott személy valamilyen konkrét feladatot végez az egyházban felettese meghatalmazása által. A felettes részéről adományozott tiszteletbeli megnevezés pedig funkció nélküli tevékenység, többnyire kitüntetésképp adományozott cím.

Az utóbbi pár hétben nagyon sok egyházi hírt hallhattunk – nem csupán a katolikus médiaeszközök jóvoltából, hanem a világi sajtó, és más egyéb hírközlő eszközök által is –, a pápaválasztás tényével kapcsolatban. Hangozzék el a kérdés: Ki is a pápa? Erre a kérdésre vonatkozólag, időben vissza kell térnünk az ókor, s egyben a világtörténelem egyik legnagyobb eseményére, Jézus Krisztus, az Isten Fia, földi tevékenységére. Jézus, a 12 kiválasztott apostol közül különösen kiemelt egyet, mégpedig Simont, János fiát. Szent Máté evangéliumában ezt olvassuk:

„Boldog vagy Simon, János fia! Nem test és vér nyilatkoztatta ki ezt neked, hanem az én mennyei Atyám. S én azt mondom neked: Te Péter vagy, és én erre a sziklára építem egyházamat és a pokol kapui nem vesznek erőt rajta. Neked adom a mennyország kulcsait. Amit megkötsz a földön, megkötött lesz a mennyben is, és amit föloldasz a földön, a mennyben is föloldott lesz.”

(Mt 16, 17-20)

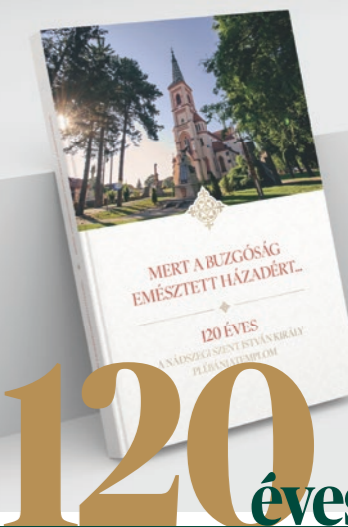
Péter apostolt lehet tehát az első pápának tekinteni. Nem volt több a társainál, csupán funkciót kapott „felettesétől” Jézus Krisztustól. Ő volt az alap, ő volt a szikla. Miután Jézus visszatért az Atyához, az Egyház irányítását Péter útmutatása alapján kell elképzelnünk. Ez viszont nem azt jelenti, hogy diktatórikus módon történt, – hiszen már az apostolok idejében is felmerültek döntést igénylő ügyek, s erre példa a Jeruzsálemi zsinat, amit az első fontos tanácskozásnak tekintünk –, hanem a Szentlélek megvilágosítását kérve egy közös döntés született, amit éppen Péter személye és tekintélye pecsételt meg, s a többi résztvevő pedig alávetette magát ennek a közös elhatározásnak.

Az egyén földi létének korlátjai az apostolok életére is hatással voltak. A legtöbbjük vértanú-halállal dicsőítette meg az Istent.

Így Péter is áldozata lett a keresztényüldözésnek. Személye helyett tehát kellett választani valakit, aki az Egyház vezetését tovább viszi. Tekintettel a kor keresztényüldözésére, Péter és Pál apostolok még haláluk előtt beiktatták Linust, akinek valódi szerepéről és hivatali ténykedéséről semmi közelebbit nem tudunk. Püspöki hivatalát – a pápát Róma püspökének is nevezzük – kb. 12 évig töltötte be. A jelenlegi pápa, vagy más megnevezéssel élve – Szentatya – a 267. a pápák sorában. A pápaválasztás formája fokozatosan alakult ki az évszázadok során. Voltak hosszabb, és voltak rövidebb ideig tartó konklávék. A konklávé szó a pápát megválasztó bíborosi kollégiumot is jelöli, valamint azt a helyet, ahol a kardinálisok a külvilág kizárásával összegyűlnek a pápaválasztásra. Ezt a helyet csupán a sikeres választás után hagyhatják el. A pápaválasztás előtt azonban történnek bizonyos egyeztetések, amelyek az Egyház további haladási irányát próbálják meghatározni, s bizonyos mértékben benne lehet az a tény is, hogy vajon melyik megválasztandó kardinális személye tudná ezt biztosítani. Természetesen, mindig Jézus Krisztus tanításából kell kiindulni, s tovább haladni az Egyháznak a történelem nem minden esetben göröngyöktől mentes útján. Tehát olyan hithű, a tradíciókhoz is ragaszkodó személyre szavazni, akiben feltételezik mindennek megvalósítását.

Miután megtörtént a sikeres pápaválasztás a kétharmados többségi szavazattal, és a megválasztott személy ezt a döntést elfogadja, az azzal megbízott kardinális kijelenti az örömhírt: Habemus papam! Magyarul: Van pápánk! Az újonnan megválasztott Szentatya pápanevezt választ. Csak a 10. századtól vált szokássá, hogy a pápák új nevet válasszanak. Ez lehetővé tette számukra, hogy mintegy az első, szimbolikus hivatali tettelükkel megmutassák, a hagyomány melyik ágához kívánnak csatlakozni. A jelenlegi pápánk a XIV. Leó nevet választotta. Elődje, XIII. Leó pápa a „Rerum novarum” kezdetű szociális enciklikájával kiállt a munkások jogai, a szakszervezetek és a méltányos bérezés mellett, s ugyanakkor a Mária-tiszteletéről szóló számtalan körlevelével kifejezte konzervatív teológiai irányvonalát.

Minden kornak van számtalan buktatója és számtalan jó megoldásra irányuló problémaköre. A Szentatyanak bizonyára sosincs könnyű dolga, hiszen nem csupán az Egyház ügyeiben kell jártasságot tanúsítania, hanem érzékenységgel kell rátapintania a nagyvilág ügyes-bajos dolgaira. Foglaljuk imába személyét, hogy a Szentlélek vezetésével a lehető legjobb iránymutatással tudja betölteni pápai hivatalát minden esetben Krisztus tanításához ragaszkodva!



120 éves

a nádszegi Szent István király plébániatemplom

Nagy visszhangot váltott ki templomunk felszentelésének 120. évfordulójára készült könyv. A könyvbemutató alkalmával olyan részletek és történetek is elhangzottak, amelyek a kiadványban nem szerepelnek, de értékes kiegészítései annak. A könyv érdemi szerzője Bugár Andrea, akinek kitartó kutatómunkája és elhivatottsága nélkül ez a szép és tartalmas kötet nem születhetett volna meg. A rendezvényen sok szó esett az elődök áldozatos munkájáról, valamint a 2009 és 2012 között végzett felújításról is. Kiemelendő Juhasz Zoltán szerepe, aki a munkálatok kivitelezője, fő támogatója és építésvezetője volt. Szakértelme, igényessége és a minőségi anyagok használata példát mutatott, és arra ösztönözte vállalkozótársait is, hogy mindenki a legjobb tudása szerint járuljon hozzá a felújításhoz. Az eredmény ma, több mint egy évtizeddel később is önmagáért beszél.

A könyv elsősorban a nádszegiek és az innen elszármazottak szívét melengette meg, de a környék iránt érdeklődők körében is nagy sikert aratott. Néhány példány még elérhető: aki szeretne egy emléket családjáé multjának eme meghatározó szegletéről, az megvásárolhatja a község házában, a sekrestyében vagy a közösségi házbán.

Tegyük azért, hogy kulturális és szellemi értékeink megmaradjanak és gyarapodjanak! Egy kis emlék csodás templomunkról jó kiindulópont lehet egy szebb, boldogabb és értékeinket őrző jövő felé. (Králik Gábor)

Anyák napja

„Ha anya vagy, sohasem maradsz igazán egyedül a gondolataidban. Egy anya mindig kétszer gondolkodik: egyszer önmagáért, másodszor a gyermekéért.”

(Sophia Loren)

Az év egyik legszebb ünnepe az anyák napja. Köszöntjük az édesanyákat, nagymamákat, dédnagymamákat és keresztmamákat. Intézményünk óvodásai, iskolás diákjai, községünk kulturális és művészeti csoportjai szép tarka csokrot kötöttek a műsor-számokból, és így köszöntötték fel az Édesanyákat. Különlegesség attól vált az idei ünnepség, hogy éppen 100 évvel ezelőtt, a Magyar Ifjúsági Vöröskereszt szervezésében köszöntötték első ízben az Édesanyákat. Tisztelet és megbecsülés minden nőnek, aki egyben Édesanya is! **(SzZs)**

Iskolai kirándulás a gyermeknap alkalmából

MGR. SZARKA ZSUZSANNA



Az idei gyermeknap kirándulást a régi idők mintájára szerveztük meg.

Május 29-én kelt útra a felső tagozatos diákok csapata és a pedagógusok. Az úticél a Kis-Kárpátok egyik legrátogatótobb cseppkőbarlangja, a Driny-barlang volt, ahol az iskolai tananyagból ismert gyönyörű természeti képződmények elevenedtek meg mindenki szeme láttára. A 450 méter hosszú, kanyargós, néhol szűk folyosón haladva megcsodálhatták a cseppkőfüggönyöket, a csipkézett karsztszegélyeket és a barlang egyik leglátványosabb képződményét, amely az Elefántfülek nevet kapta. Nem mindennapi, izgalmas látvány volt a mennyezetről lelógó, még alvó denevérek sokasága.

A barlanglátogatás után a gyönyörűen karbantartott Vöröskői várba vezetett az út. A kedves idegenvezetők nem csupán a vár történetének dátumait, korszakait

sorolták, hanem érdekes történeteket meséltek a vár lakóiról, a kiállított tárgyakról és a régi szokásokról is.

Az alsó tagozatos diákok pár nappal később, június 2-án tették meg majdnem ugyanezt az útvonalat. Mivel a barlang hétfőnként zárva tart, így egy új létesítményre, a History Parkra esett a választás. Egy zárt udvarban, hatalmas gyümölcsfák között labirintust építettek az ötletes tulajdonosok és a labirintus egy-egy szegletében, különböző korok relikviáit, fegyvereit, öltözeteit találhatták a gyerekek. Mindent a kezükbe foghattak, mindent kipróbálhattak, csak mindent szépen a helyére kellett rakni. A nagy udvaron asztaliteniszezés, buzogánydobás, őskori fejszekészítés lehetősége várta a gyerekeket.

Fáradtan, de élményekkel gazdagodva tértünk haza. Köszönjük a szülők támogatását!

MaTalent 10-Budapest

Ügyes ötödikesek Budapesten táboroztak! Négy tehetséges tanuló – Csánó Noémi, Csörgő Levente, Farkas Adrianna és Takács Hunor – meghívást kapott a MaTalent10 matematikai tehetséggondozó táborba, amelyet 2025. május 26–28. között rendeztek Budapesten. A programon az ország minden tájáról és határon túlról is érkeztek résztvevők. A gyerekek fejleszthették logikus gondolkodásukat, új barátokat szereztek, és felfedezték Budapest nevezetességeit is. A szervezőknek köszönjük a lehetőséget, az utaztatást köszönjük községünk önkormányzatának.

Gratulálunk tanulóinknak, büszkék vagyunk rájuk!
(Mgr. Molnár Márta)

Természetiskola



Az idei tanévben május 26-30. között valósult meg a nádszegi alapiskola szervezésében a hagyományos természetiskola. 24 nádszegi és 9 királyrévi 3. és 4. évfolyamos tanuló vett részt az ötnapos kiránduláson. A természetiskola helyszíne a festői városka, Selmezbánya közelében fekvő Počúvadlo bányatavi rekreációs központ volt. Változatos, élménytelis programok sora várta a diákokat, melyek során rengeteg új információval is gaz-

dagodtak. Túrzták a Sitno hegyre, selymázbemutatót láttak, kerámiát formáztak, ismerkedtek a méhészet fortélyaiival, bányában jártak, sütit sütöttek, megcsodálták Selmezbánya mesebeli központját és egyedülálló fabetlehemét, legvégül pedig virtuális szemüvegek segítségével visszarepültek a múltba. A felejthetetlen élményeket pedig csak tetőzte, hogy sok-sok új barátság szövődött e pár nap alatt.
(Mgr. Fitos Ágnes)

ÜTŐS ÚJDONSÁG A KÖZSÉGEBEN

Squashpálya nyílt nálunk!



Nemrég különleges élményben volt része a VI. osztálynak: ellátogattunk a Nádszegen frissen megnyílt squash-pályára. A 12 évesek izgatottan léptek be a tágas, világos térbe, ahol először próbálhatták ki ezt a lendületes sportágot – és a visszajelzések egyértelműek voltak: ez szuper volt!

Mi az a squash – vagyis fallabda?

A fallabda olyan, mint a tenisz és a dühöngő jó barátja: egy gumilabdát ütögetünk ütővel a falra, lehetőleg úgy, hogy az ellenfél már ne tudja visszaadni. Egyszerűnek hangzik, de annál izgalmasabb és garantáltan megmozgat.

Miért érdemes kipróbálni?

Mert rövid idő alatt is hatékonyan átmozgat; mert már 9-10 éves kortól ajánlott, de szinte bármilyen életkorban elkezdhető; mert nem kell hozzá különleges felszerelés, csak egy ütő, labda és világos talpú cipő; mert szórakoztató, pörgős, és hamar bele lehet jönni.

Mi is történt az osztálylátogatáson?

Először ismerkedtünk a szabályokkal, majd jött a bemelegítés – még a labdát is be kellett „melegíteni”! Ezután párokban próbáltuk ki az ütéseket, és a 2 pályán gyorsan kialakultak a mini meccsek. A gyerekek arcán vidámság és feszült várakozás jelent meg. Minden jel arra utalt, hogy ez volt a tanév legizgalmasabb tornaórája.

Nálunk is van ilyen? Igen!

Az új squashpálya mindenki számára elérhető. Aki szeretné kipróbálni, az előzetes pályafoglalás után ezt máris megteheti. A pálya ideális iskolai csoportoknak, baráti mérkőzésekre, vagy akár családi sportdelutánokra is.

Ne maradj le te sem!

A fallabda nemcsak a testet, hanem az elmét is formában tartja, fejleszti a gyorsaságot, koncentrációt és a taktikai érzéket is. Gyere el, próbáld ki, és szerelni fogod! **(Mgr. Rákász Katalin)**

Új oktatási reform

Iskolánkban 2025 szeptemberében az új oktatási reform szerint kezdődött az oktatási nevelési folyamat. Az első osztályos tanulók már az új, korszerűbb tanterv alapján kezdhették meg tanulmányaikat. Az új tanterv rugalmasabb, így jobban alkalmazkodhattunk a gyerekek egyéni igényeihez. Előtérbe került a játékos tanulás, ami motiváltabbá és aktívabbá tette az elsős diákokat. Kevesebb a frontális oktatás, helyette több a csoportmunka és a gyakorlati tevékenység. A gyerekek korábban kezdik elsajátítani a problémamegoldó gondolkodást. Nagyobb hangsúlyt kapott az első osztályosok érzelmi és szociális fejlődése. Az új tanterv nem sietteti az olvasás és írás megtanítását, hanem a természetes fejlődési ütemhez igazodik. Úgy látjuk, az iskolakezdés kevésbé volt stresszes a gyerekek számára az új, támogatóbb környezetnek köszönhetően.

(Mgr. Fábrik Katalin és PhDr. Borka Hajnalka)

Köszönet

A Petőfi Sándor Alapiskola és Óvoda minden pedagógusának, óvónénijének és a diákoknak ezúton is szeretnék köszönetet mondani az egész éves munkáért, a versenyeken való részvételért és a kiváló eredményekért. Kollégáimnak a tanfolyamok sikerességéért, a szakmai napokon való részvételért, egyszóval minden igyekezetért, amelyet a tanulók tanítása és nevelése érdekében végeztek! Mindenkinél jó pihenést, szép szünidőt kívánok! **(Mgr. Szarka Zsuzsanna)**

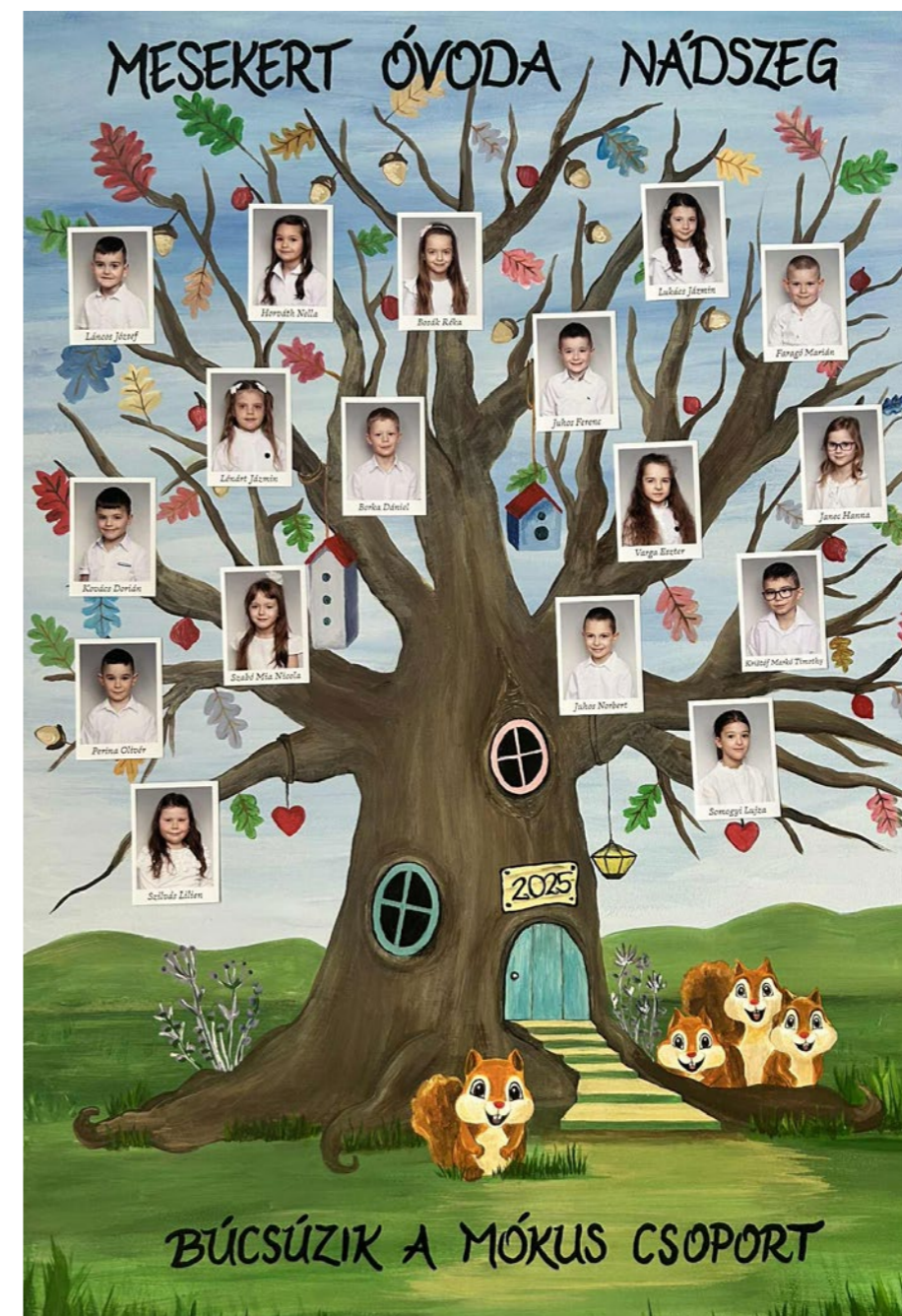
Iskolánk 2024/25-ös tanévében lezajlott eseményeiről bővebb ismertető és képes beszámoló az **Alapiskola és Óvoda Nádszeg facebook oldalán**, valamint az iskola weboldalán érhető el.

Ficánka

Immáron harmadik éve működő Ficánka gyermekcsoportunk foglalkozásaira az idei tanévben 28 gyermek jelentkezett, hogy népi játékaink, mondókáink, népdalaink által közelebbről ismerkedjen meg a magyar népi kultúrával, hagyományainkkal. Nagy örömrre kis táncosaink szívesen járnak a délutáni foglalkozásokra, ahol a közösségi élményen túl mozgáskoordinációjuk, ritmusérzékük is fejlődik, játékos formában, észrevétlenül tanulják meg a néptánc alap mozgásformáit.

Az év folyamán számtalan népi játékot, mondókát, népdalt sajátítottak el táncos lábú gyermekeink. Ügyességüket és rátermettségüket szívesen megmutatták a nagyközönségnek is jópár alkalommal. Ősszel a Szépkorúak találkozóján, két egymást követő napon ropták a táncot fáradhatatlanul. Egy kis pihenő után márciusban a Mese kert Óvodai bálon varázsolták el a bálozókat. Egy héttel később sem lankadt a lelkesedésük, ismét népviseletbe bújtak és jó hangulatot varázsoltak a farsangi táncházban. A tavaszi májfaállítás is nagy örömmel vettünk részt, ezután pedig az édesanyáknak kedveskedtünk tavaszi játékfűzéssel az anyák napi ünnepségen. Szeretettel várjuk továbbra is a játszani, táncolni szerető gyerkőcöket kis csapatunkba.

(Nagy Denisa és Nagy Fanni)



Jó a Mese kert óvodába járni!

Hamar elrepült a 2024 / 2025 - ös tanév. Óvodánkat három csoportunkban 77 gyermek látogatta. Változatos programokkal, mese-előadásokkal, bensőséges ünnepeinkkel tettük szebbé gyermekeink mindennapjait az óvodában. A 2025 / 2026 - os tanévre 32 gyermeket írtak be intézményünkbe és 19 gyermektől búcsúznak az év végi ballagáson.

(az óvoda kollektívája)

Májusban óvodásaink úszótanfolyamon vettek részt

Az úszás elsajátítása előnyökkel jár, mind mentális, mind fizikai szempontból. Ez a sport olyan mozgásforma, amely segíti az immunrendszer erősítését, a test összes izmát egyszerre fejleszti, és javítja a szív- és érrendszer működését.

Az egy hetes úszótanfolyam a dunaszerdahelyi Thermalparkban valósult meg a Szlovák Köztársaság Oktatási, Tudományos, Kutatási, és Sportminisztériuma támogatása által. A gyerekekkel Szunyog Péter és Csicsai Melinda úszáskutatók foglalkoztak, lépésről lépésre való előrehaladást biztosítottak kis úszóinknak, akik ezáltal egyre magabiztosabbá váltak. A húszfős csapat igyekezett elsajátítani az úszás alapjait: ismerkedtek a vízzel, merülési gyakorlatokat végeztek, arcukat vízbe merítették, lebegtek a vízben, gyakorolták a gyorsúszás szakszerű kézmozdulatait, valamint a vízbe ugrást a medence szélérről. Minden gyermek igyekezett az oktatók utasításait betartani. Az úszás minden életszakaszban elsajátítható és bármikor is sikerül megtanulni, minden szempontból csak hasznunkra válik. Óvodásaink feledhetetlen élményekkel tértek haza.

„Csak egy mód létezik, ahogyan meg lehet tanulni valamit. Mégpedig cselekvéssel.” (P. Coelho)

(Szabó Anikó)

Szlovák kör

KOVÁCS HAJNALKA

„A kisgyermek aki magyarul álmodik, magyar óvodába és iskolába való!”

Mondták ezt már többen és jómagam is ezt a nézetet vallom és követem. Viszont mivel Szlovákiában élünk, az államnyelv elsajátítását is ugyanilyen fontosnak tartom. A tapasztalat azt mutatja, hogy egyre több szülő érzi fontosnak és hiánypótlónak



a szlovák kör meglétét már kisgyermekkorban, az óvodában.

Bevallom, bennem azért volt kis aggodalom! Fogják ezt szeretni a gyerekek? Hogy fogom a figyelmüket fél órán keresztül a nap végén fenntartani? És sikerült, szeretik a gyerekek! Immár második éve teljes létszámmal, 15 nagycsoportos gyerekekkel működik szlovák foglalkozás a Mese kert óvodában. Annak ellenére is szeretik, hogy ez a foglalkozás nem csak csupamóka. Természetesen próbálom minél játékosabban, de tanulás nélkül nem igazán megy, kell hozzá egy kis szorgalom is. Egy biztos, a „szlovák körös” gyerekek közül senki sem fog félelemmel nekiindulni az

iskolai szlovák óráknak! Bízom benne, hogy sikerült felkelteni a kíváncsiságukat, meghozni a kedvüket a tanuláshoz!

Örömteli, sikerekben gazdag iskolás éveket kívánok ballagó óvodásainknak, Richard David Precht, német filozófus megszívlelendő gondolataival felvértezve:

„Az elégedett és boldog élet kulcsa a tanulás és az öröm összekapcsolása. Az öröm nélküli tanulás kimerít, a tanulás nélküli öröm pedig rendkívül unalmas.”

Zimné radosti v Krpáčove - lyžiarsky výcvik plný zážitkov

V dňoch od 5. do 9. februára 2025 sa žiaci 7. ročníka Základnej školy v Trsticiach zúčastnili lyžiarskeho výcviku v krásnom prostredí Nízkych Tatier – v lyžiarskom stredisku Krpáčovo. Tento výcvik, ktorý sa stal už tradičnou súčasťou zimného kalendára školy, priniesol žiakom nielen zlepšenie športových zručností, ale aj množstvo nezabudnuteľných zážitkov. Počas piatich dní si žiaci osvojili základné i pokročilejšie techniky zjazdového lyžovania. Pod vedením skúsených inštruktórov sa aj úplní začiatčníci postavili na lyže s odvahou a odhodlaním. Pokročilí lyžiari si zasa zdokonalili štýl jazdy a naučili sa zvládať aj náročnejšie zjazdy. Okrem športových aktivít nechýbal ani večerný program. Tieto chvíle pomohli utužovať kolektív a budovať priateľstvá aj mimo školských lavíc. Na záver výcviku si všetci účastníci odniesli diplomy a najväčšou odmenou bol široký úsmev na tvárach detí. Lyžiarsky výcvik v Krpáčove opäť ukázal, že aktívny pohyb na čerstvom vzduchu v spojení s dobrou náladou a tímovým duchom prináša radosť, nové skúsenosti a nezabudnuteľné spomienky. Veľké poďakovanie patrí všetkým pedagógom, organizátorom a rodičom za podporu tejto aktivity. Veríme, že aj o rok sa nám podarí pripraviť podobne úspešný kurz!

(Mgr. A. J. Szabadosová)

Revitalizácia dvora materskej školy úspešne dokončená

MGR. A. JUHOVÁ SZABADOSOVÁ



Prvý júnový týždeň ožil dvor našej materskej školy novým životom – vďaka nadšeniu rodičov, spolupráci s občianskym združením Trstičatá, podpore zriaďovateľa a štedrosti miestnych firiem sa podarilo zrealizovať revitalizáciu, ktorá priniesie radosť deťom na dlhé roky.

Areál škôlky, ktorý si už dlhší čas vyžadoval opravy a modernizáciu, sa zmenil na bezpečné, kreatívne a podnetné prostredie. Pod preliezky sa položila gumová dlažba, nová trávnatá plocha, nové oddychové zóny v tieni stromov o rozlohe 220 m², pribudli nové plochy pokryté zámkovou dlažbou a základ pre nový záhradný domček. Pre väčší komfort detí sa upravilo okolie pieskoviska. Ožili aj brány materskej školy a nový náter dostalo aj oplotenie dvora. Pri vstupe na dvor si hneď každý všimne veselú dekoratívnu výzdobu dvora.

Realizátori a autori tejto premyslenej a zmysluplnej obnovy mali na zreteli bezbariérovosť aj všetky bezpečnostné normy, konzultovali s technikom školy. Členovia ZRS a občianskeho združenia Trstičatá oslovili miestnych podnikateľov a realizácia nabrala na obrátkach. Revitalizácia by nebola možná bez obetavej práce rodičov, ktorí neváhali priložiť ruku k dielu. Dvor zaplnili pracovníci firiem, rodičia detí materskej školy, odborníci v oblasti stavebníctva.

Táto úspešná spolupráca všetkých zložiek ukazuje, že keď sa spojí dobrá vôľa, ochota pomôcť a spoločný cieľ, výsledok môže byť skutočne inšpiratívny. Deti sa teraz môžu tešiť z priestoru, ktorý rozvíja ich fantáziu, pohybové schopnosti a spoločenské zručnosti v bezpečnom a príjemnom prostredí.

Veľké poďakovanie patrí každému, kto preukázal, že mu záleží na deťoch našej materskej školy a akokoľvek sa zapojil do tohto projektu.

Bez Vás by sme to nedokázali: Jozef Nagy (NJ – STAVEX), Vavrinec Sárkány (AL-BAU s.r.o.), rodina Gáspárová, rodina Pákozdiová, András Juhos s rodinou, PETMALL s.r.o., rodina Schweigerová (DELAP), Gabriel Nyilfa s rodinou, Tomáš Krastenics, Norbert Piroska (AQUANOR), 4H s.r.o., MUDr. Enikő Gútay, Pani Starostka – Éva Kacz, Ladislav Kálozi a zamestnanci obce, mamičky a oteckovia detí materskej školy.



Čítajme si spolu vo dne v noci aj s Andersenom!

Medzinárodný deň detskej knihy sa spája s narodeninami najväčšieho rozprávkara H. Ch. Andersena. Aj naša škola patrí medzi tisíce škôl, ktoré sa po celej Európe pravidelne zapájajú do tohto projektu. Cieľom je priblížiť deťom svet rozprávok cez čítanie kníh, aktivitami zaujať každého, podporovať rozvoj čitateľskej gramotnosti. Rozprávky dokážu očariť, rozvíjajú kreativitu, prenesú nás na fantastické miesta. Pri-

pravili sme pre žiakov aktivity, pri ktorých je nutné aby spolupracovali, vzájomne sa dopĺňali, starší pomáhali mladším a aby využívali aj vedomosti nadobudnuté počas vyučovania. Zároveň sa zabávajú a aj takýmto spôsobom získavajú zručnosti potrebné pre život. Večer tradične končieva hľadáním pokladu – boli ním rozprávkové knižky, ktorým sa veľmi potešili a už pred spaním ich začali čítať. Žiaci prežili množstvo zábavy, hier, zážitkov a nových skúseností. Ranné spokojné tváre našich žiakov uzatváralo úspešne organizovanú školskú akciu. (Mgr. B. Faragóová)

Podte s nami do tramptárie!

Turistami vyhľadávaná a obľúbená horská oblasť Donovalynám ponúkla v dňoch od 28.4.2025-02.5.2025 rozprávkovú školu v prírode - Tramptária. Naši žiaci 1-4. ročníka tu zažili množstvo kráľovských zážitkov. Čerstvý horský vzduch, zelené lúky a les boli tou najlepšou kombináciou pre príjemne strávené dni v škole v prírode s celodenným programom.

Mali sme možnosť ocitnúť sa v ozajstnom kráľovstve, putovať rozprávkovým lesom, či objavovať všetky čarovné zákutia. Naši

žiaci sa premenili na princov a princezné. Vyskúšali si športovanie, divadlo, tanec, jazdectvo, lukostreľbu, šperkárstvo a mnohé ďalšie. Týždeň veľmi rýchlo ubehol, ale krásny rozprávkový zážitok nám všetkým zostane ešte dlho v pamäti.

(Mgr. B. Faragóová)



Celá škola na Zobore

V rámci zdravého pohybu a pobytu na čerstvom vzduchu sa naša škola rozhodla absolvovať výstup na vrch Zobor. Do Nitry smerovala kolóna troch autobusov. Podarilo sa nám vybrať jeden krásny snežný deň, a to 27. mája 2025. Žiaci mali možnosť najskôr spoznávať históriu priamo na nitrianskom hrade, následne absolvovali výstup na Zobor. Táto turistika nám dala zabráť, umožnila zmerať si svoje sily a otestovať výdrž pri výstupe na 587m vysoký vrch. Vyžadovalo si to trochu námahy, no odmena stála za to – úchvatné výhľady na okolitú prírodu a panorámu mesta Nitra potešili malých i veľkých turistov.

Po krátkom oddychu a občerstvení sme pokračovali do centra mesta, do mestského parku. Pod dohľadom p. učiteľa telesnej výchovy sa žiaci 7-9. ročníka učili základy ovládania kajaka, spolupracovali v tímoch a užívali si chvíle na vode plné zábavy a adrenalínu. Takéto spoločné akcie dokazujú, že škola nie je len miesto učenia, ale aj priestor na nezabudnuteľné zážitky a vzájomné spoznávanie sa. Pedagógovia i žiaci ocenili výborne zorganizovaný program, ktorý spojil aktívny oddych s poznávaním a prírodou.

(Mgr. Darina Juhosová)



Talentcentrum Trnava

Deviaty ročník je pre žiakov ZŠ vždy najnáročnejší. Absolvujú Testovanie 9 a čaká ich aj prvá vážna úloha v živote – správny výber strednej školy. Práve pri hľadaní riešenia tejto úlohy pomáha žiakom Talentcentrum. Na Slovensku momentálne ponúkajú svoje služby dve Talentcentrá – v Nitre a v Trnave, ktoré svojim interaktívnym a profesionálnym moderným programom podporujú žiakov v rozhodovaní o ich budúcej kariérovej ceste.

Aby výber strednej školy bol v 9. ročníku jednoduchší a jasnejší, v máji tohto roku sa žiaci 7. a 8. ročníka zúčastnili na Workshope v Talentcentre Trnava. Žiaci boli bohatší nielen o informácie ohľadne štúdií na stredných školách, o duálnom vzdelávaní, ale tento workshop bol aj prostriedkom na sebaopoznávanie – zisťovanie vlastných zručností a schopností. Cez vhodné smerovanie vzdelávacej cesty toto poznávanie môže viesť k uspokojivému uplatneniu v živote.

(Mgr. M. Nagyová)

Z materskej školy, kde sa každý deň niečo deje

MGR. SILVIA TYUKOSOVÁ

Materská škola opäť potvrdila, že detstvo môže byť pestré, veselé a pohnuté aj bez hromady snehu či nudy. Deti sa spolu s pani učiteľkami ponorili do rozmanitých aktivít, ktoré im priniesli radosť, nové poznatky aj veľa nezabudnuteľných chvíľ. Pozrime sa spoločne, ako to v našej materskej škole žilo.

Zimu sme privítali originálne – Deň snehuliakov (17. január) sa odohral priamo v triedach. Hoci sneh za oknami chýbal, fantázia detí nezamrzla. Tvorili snehuliakov z papiera, plastelíny či vaty, a v triedach znela smiechom ozdobená zima. A keď už deti roztopili snehový smútok, mohli sa naplno ponoriť do Detskej zimnej olympiády. V telocvični ich čakali športové disciplíny ako skoky, behy i hody na cieľ, ktoré preverili ich šikovnosť aj tímového ducha.

Fašiangový karneval bol plný masiek, hudby a tanca. Princezná, piráti, zvieratka aj rozprávkové bytosti sa spoločne zabávali na veselom karnevalovom dni. Detský smiech a kostýmy plné farieb boli dôkazom, že fašiangová nálada zavítala aj do našej škôlky. Medzi nezabudnuteľné dni patrila aj návšteva prvkov – deti z prvého ročníka sa stali sprievodcami zábavného dopoludnia, plného hier a kamarátstva. Škôlkari mali tiež možnosť nazrieť do sveta kníh – v rámci akcie „Kde si nájdem knihu“ navštívili knižnicu, kde sa zoznámili s knihami aj s pravidlami ich požičiavania. Rozprávková noc v materskej škole bola pre mnohé deti prvým dobrodružstvom mimo domova. Spali v škôlke, čítali si rozprávky a plnili nočné výzvy, ktoré ich naučili odvahe a samostatnosti. Významné miesto v kalendári mal aj Ponožkový deň (21. marec), kedy si deti na podporu ľudí s Downovým syndrómom obuli každú ponožku iným symbolom odlišnosti, ktorú treba prijímať s otvoreným srdcom.

Zážitkové učenie pokračovalo v marci počas Dňa vody (22. marec), keď deti spoznávali význam vody pre život na Zemi. V apríli ich



čakal Deň Zeme a beseda o triedení odpadu. V máji sa škôlkari stali malými včelármi počas Dňa včiel (20. máj), kde si prednáškou uja včelára a zábavnými aktivitami osvojili význam týchto usilovných tvorov. Deti si vyskúšali aj umeleckú tvorbu – veľkonočné ozdoby vznikli počas akcie Malované vajčko. V apríli navštívili divadelné predstavenie Dlhý, Široký a Bystrozraký v Nitre a opäť objavili čaro rozprávok na javisku. Deň rodiny priniesol krásny kultúrny program. Škôlkari sa počas týždňa športu s radosťou zapojili do pohybových hier a aktivít, ktoré im ukázali, že pohyb je zábavný a zdravý. Počas Dňa prekvapení pri príležitosti MDD sa opäť spojili zábava a prekvapenie, deti čakali hry, súťaže aj sladké dobroty. V tento deň ich navštívil aj klaun Tomi, ktorý so svojimi farebnými balónmi, zábavnými kúskami a širokým úsmevom rozžiari oči našich detí a postaral sa o kopec smiechu a radosti. Aj keď sa blíži záver školského roka, v na-

šej materskej škole je stále veselo. Deti sa už tešia na tradičnú opekačku spojenú s hrami a smiechom pod holým nebom. Nezabudneme ani na našich predškolákov, ktorí sa čoskoro rozlúčia so škôlkou počas slávnostnej akcie „Dovidenia, škôlka milá“. Čaká ich dojemné vystúpenie, posledné spoločné chvíle a spomienky, ktoré si odnesú do školy. Letná nálada už klope na dvere a my si posledné týždne školského roka užijeme naplno – s radosťou, vďačnosťou a úsmevom na tvári.

Všetky tieto akcie dokazujú, že aj bežné dni v škôlke môžu byť výnimočné, ak sú naplnené zážitkami, tvorivosťou a láskou. Ďakujeme všetkým, ktorí sa podieľali na ich organizácii a veríme, že si deti z materskej školy odnášajú množstvo krásnych spomienok na detstvo plné hier, smiechu a učenia sa hrou.

Gyereknap 2025

KACZ ÉVA



Két év kihagyás után újra visszatért a fergeteges gyereknapi a nádszegi rendezvényről van szó, így minden évben ki vagyunk téve az időjárás viszontagságainak. Volt amikor nemcsak a gyerekek, de a szervezők is napszúrással mentek haza, előfordult az is, hogy az egész napos szél miatt volt a nap végén mindenkinek piros a szeme. Idén, kegyes volt hozzánk az időjárás, 28-30 fok, lengedező szél és ideális körülmények között zajlott a nagy nap.

Hagyományosan képviseltette magát a mindkét iskola mellett működő Szülői

Szövetség, akik palacsintával, gofrival, hotdoggal, gyümölcscsel, pattogatott kukoricával tartották jól a gyerekeket. A nádszegi önkéntes tűzoltószervezet csapata és a kutyások klubja nagyon menő, élethű bemutatót tartott éles helyzetről. A Mátyusföld Magyar Összefogás PT a legkisebbek kedvencét, a hagyományos fakörhintát hozták el nekünk. Idén is volt ovisarok, mesekuckó, Ringató, pihenő. Megvallom őszintén, nélkülük, az állandó partnerek nélkül, nem is lenne igazi a nádszegi gyereknapi. A hagyományos vonal mellett viszont idén is sok újdonsággal leptem meg a gyerekeket a Csemadok női

részlege, hiszen a megszokott játékokon kívül nagyon sok minden újjal is készültek! A gyerekek a szabadulószerobában a logikai képességeiket, a Nerf pályán az ügyességüket és a gyorsaságukat, a labirintusban pedig a tájékozódási képességüket teheték próbára. A katonai bemutató is újdonság volt, a fiúk szívét a katonai feladatsor dobogtatta meg, a lányokét a fess, egyenruhába bújt katonák. A nagyobb lányokat várta a sminkes és a fodrász szalon és természetesen elmaradhatatlanul és kihagyhatatlanul mindenkit vártak a légvárak! A gyerekek ujjongva versengtek az állomásokon gyűjthető „nádszegi pizér”. Sikeresen újtára engednünk 100 galambot; ők repültek, viszont a tervezett repülőbemutató az erős szél miatt sajnos elmaradt. Zárásként még Pongrácz Erikával játszottunk egy kicsit, énekeltünk, versenyeztünk, majd a habfürdőbe belebukva csurom csupa vizesen és elázva zártuk ezt az élménydús napot.

Hagyományos gyereknapi volt ez, ahogy mi szeretjük, sok játékkal, tánccal, versennyel, mókázással, együttléttel. Újra és újra, nem tudom elégszer megköszönni mindenkinek, aki bekapcsolódott és segített bármilyen módon. Több, mint 100 önkéntes munkáját élvezhették a gyerekek a pályán, de azt gondolom, és mindannyiuk nevében csurom csupa vizesen és elázva zártuk ezt az élménydús napot.



A szülői bizalom és a belső motiváció személyiségformáló hatalma

Egy kutatás kérdőíves adatgyűjtésének margójára

DEÁK LÁSZLÓ

A következő tanévben sor kerül egy országos felmérésre, amely során a kutatók arra keresik majd a választ, hogy a szabadidős foglalkozásokba belépő tanulóknak milyen motivációk jellemzők (azaz miért éppen az adott tevékenységet végzik a szabadidejükben), és ezek a motivációk hogyan hatnak a tanulók szabadidejének eltöltésével kapcsolatos szokásaikra, érzelmeikre, társas kapcsolataikra, attitűdjükre, elköteleződésükre, kitartásukra, valamint az iskolához való viszonyukra.

A kutatásban alkalmazott kérdőív éles bevezetését megelőzően ez év tavaszán a nádszegi magyar, illetve szlovák tantervű alapiskolákban került sor egy előtesztelésre, amelynek célja az volt, hogy a kérdések érthetőségét, a válaszadási lehetőségek egyértelműségét, valamint a kérdőív szerkezetét és hosszát a célcsoport szempontjából előzetesen ellenőrizzék. Az előtesztelésben 11 és 15 év közötti tanulók (lányok és fiúk azonos arányban) vettek részt, akik különböző évfolyamokból (5–9. osztály), eltérő tanulmányi eredményekkel és különböző iskolai, szociokulturális háttérrel rendelkeztek. Fontos szempont volt, hogy a választott tanulók képesek legyenek önállóan értelmezni a kérdéseket, és visszajelzéseik alapján a kutatók úgy pontosíthassák majd a kérdőívet, hogy az a későbbi nagyobb mintán is jól működjön, biztosítva a kutatás megbízhatóságát és érvényességét. A tesztelés során az adatokat anonim módon gyűjtötték az adatvédelmi szabályok teljes körű betartása mellett.

A választott nádszegi tanulók maradéktalanul eleget tettek feladatuknak. A kérdőívben szereplő kérdésekre adott válaszaik, bár a kisszámú minta miatt nem reprezentatívak, mégis olyan összefüggésekre mutatnak rá, amelyekre érdemes odafigyelni és nyilvánosságra hozni azokat. Egyértelmű összefüggés mutatható ki például a szülői támogatás vagy annak hiánya, illetve a szülői kényszer (akár nyílt, akár burkolt formában van jelen) illetve aközött, hogy a tanuló milyen tevékenységet végez rendszeresen szabadidejében és az milyen

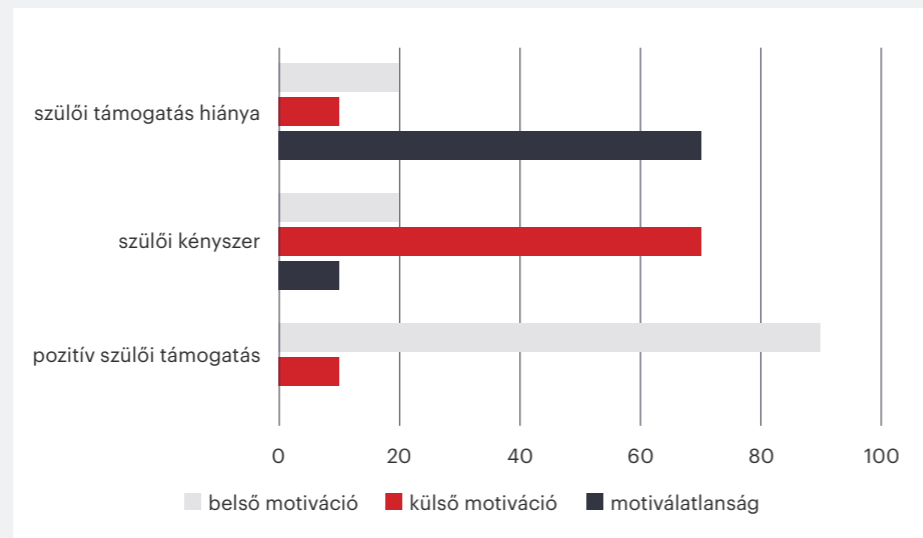
hatással van annak személyes fejlődésére. A tanulók válaszainak elemzése során egyértelművé vált, hogy azoknál a tanulóknál, akik olyan tevékenységeket végeznek rendszeresen, amelyek hosszú távú elköteleződést, kitartást és szorgalmat igényelnek, ott a szülői támogatás pozitív és támogató, a szülők ismerik a gyermekük erősségeit és aktívan érdeklődnek azok hobbija iránt. Lehetőséget adnak gyermekeiknek, hogy a saját érdeklődésük szerinti tevékenységet válasszanak. A megkérdezett nádszegi diákok esetében minden tízből hat (60%) van ebben a szerencsés helyzetben. Ők több éve és rendszeresen sportolnak, kézműveskednek, művészeti foglalkozásokat látogatnak és mindig vagy többnyire élvezetesnek tartják, örömeiket lelik az általuk választott tevékenységben. Azok a tanulók, minden tízből kettő (20%), akiknél a választást a nyílt vagy burkolt szülői kényszer motiválta, kitartóak ugyan a választott foglalkozásokban, de csupán ritkán lelik benne örömeiket. Ők már lényegesen több időt töltenek olyan tevékenységgel, mint a videójátékozás, televíziózás és unatkozás.

Azok a nádszegi tanulók, minden tízből kettő (20%), akiknél hiányzik a szülői támo-

gatás kizárólag olyan tevékenységeket végeznek, amelyek nem igényelnek hosszú távú elköteleződést és rendszerességet, amelyek inkább pillanatnyi örömet nyújtanak, mintsem elmélyült érdeklődést vagy komolyabb fejlődést. Ők, válaszaik alapján, átlagosan naponta több mint négy órát töltenek videójátékozással. A fennmaradó szabadidejüket pedig leginkább televíziózással, unatkozással vagy a barátokkal való céltalan csellengéssel töltik. Ezek a tanulók a tanulók többségénél a tanulásban sikertelenebbnek tartják magukat, kevésbé hisznek abban, hogy képességeik fejleszthetők és kudarc esetén többnyire megpróbálnak okosnak vagy ügyesnek tűnni. Az iskolához való viszonyuk is inkább rossz. Nem szeretnek tanulni, a tanórákat nehéznek és unalmasnak tartják, és úgy érzik egyre kevésbé tudnak megfelelni a tanítói és a szülői elvárásoknak.

Azokat a tanulókat, akiknek megadott, hogy azért válasszanak szabadidős foglalkozást mert értékesnek, élvezetesnek tartják azt, mindig vagy többnyire teljes elmélyülés és motiváltság jellemző az adott tevékenység végzése közben. Mindig vagy többnyire örömet, elégedettséget és büszkeséget éreznek. Szomorúságot, elégedet-

1. számú grafikon: A szülői támogatás és a motiváció viszonya



lenséget vagy szegényt soha vagy ritkán. Úgy ítélik meg, hogy társaikkal segítők, jó csapatot alkotnak, melynek ők maguk is teljesjogú tagjai. Fontosnak tartják a vezető, edző, magántanár visszajelzését, hogy világos legyen számukra mit kell tenniük a fejlődés érdekében. Mindig vagy többnyire úgy érzik, hogy jól választottak, s mivel a kitartó és rendszeres munkájuknak köszönhetően azt tapasztalják, hogy egyre hatékonyabbak és kompetensebbek, úgy ítélik meg, hogy sikereiket képességeiknek és a kitartó munka együttes hatásának

köszönhetik. Nyitottak a kritikára és kudarc esetén tanulnak a hibákból. Az iskolához fűződő viszonyuk többnyire pozitív, bár az évfolyamok növekedésével ez valamelyest csökken, ami összefüggést mutat az egyre növekvő tanítói és szülői elvárásoknak való megfelelési kényszer növekedésével. A tanítókat többnyire megértőnek és elfogadónak, a tanórákat viszont inkább könyönyűnek, de többnyire unalmasnak tartják.

Összességében tehát elmondható, hogy a támogató szülői háttér és a tanulók szabad

választása együttesen erős motivációt, tartós elköteleződést és örömet eredményez a hasznos szabadidős tevékenységekben. Ezek a tanulók magabiztosabbak, nyitottabbak a tanulásra, kitartóbbak, és az iskolához való viszonyuk is pozitívabb. A szülői kényszer hatására választott tevékenységek kevésbé örömteliek a tanulók számára, és azok gyakrabban választanak passzív, időtöltő elfoglaltságokat. Bár kitartóak, nincs belső motivációjuk. A szülői figyelem hiányában a tanulók hajlamosabbak felszínes, alkalmi tevékenységekhez fordulni (pl. videójáték, tévé), amelyek azonban csak minimális mértékben járulnak hozzá a fejlődésükhöz. Gyengébb önértékelés, alacsonyabb iskolai teljesítmény és negatív tanuláshoz való hozzáállás is jellemző rájuk.

Ezért fontos, hogy szülőként biztosítsunk választási lehetőséget a gyermekeknek, ismerjük meg érdeklődésüket, és támogassuk őket a számukra örömet adó hasznos elfoglaltságokban, mert az ilyen szabadidős tevékenységek hosszú távon hozzájárulnak a gyermek helyes önismertetéhez, önbizalmának növekedéséhez, kitartásához és az iskolai jó teljesítményéhez is. A motiváció minősége (belső vagy külső) hosszabb távon meghatározza, hogy a gyermek örömforrásként vagy szorongást okozó kényszerként tekint egy tevékenységre, ez pedig közvetlenül hat a fejlődésére és lelki jóllétére.

2. számú grafikon: A motivációk hatása a vizsgált változókra



Versmaraton

RÓZSA SÁNDOR

A helyi Csemadok szervezésében lezajlott idei versmaraton pontosan a nevezetes napon, április 11-én került megrendezésre. József Attila születésnapján nem csak a költő verseit hallhattuk Nádszegen. A Magyar Költészet Napján a Közösségi Ház beltere ünnepelőbe öltözött. A falakon versek és arcképek, az asztalokon verseskötetek várták a közönséget. A legjobb versek vagy a legismertebbek? Nem. Magyar költőink verseinek végtelen sora nem férne el egy terem falán sem. A könyvtár és a kultúrház dolgozói egy kis ízelítőt varázsoltak a magyar költészet jeles képviselőinek műveiből. Csokonai Vitéz Mihálytól Lackfi Jánosig, klasszikustól kortársig.

A verseken át szóltak hozzánk a költők tíz óráról délig az iskolások hangján. A leglel-

kesebben talán az óvodások szavaltak. 14 órától a fenőttek tolmácsolásában hallhatuk költőink legszebb műveit. A nádszegi Csemadok idén a szociális hálón megszokott hirdetésein kívül a járás más alapszervezeteihez is eljuttatta a versmaraton híreit. Talán ezért, vagy a személyes meghívásnak köszönhetően, a szomszéd faluból, Tallósról is jött hozzánk versmondó. Mindenkit túlszárnyalva, nagy átéléssel, fejből adta elő tengernyi szavaltát. A közönség és a jelenlevő versmondók nagy tapsal jutalmazták megindító előadasmódját. Megérdemli a kiváló amatőr versmondó, hogy tisztelettel leirjuk a nevét. Pálenik Bélát jövőre is meghívjuk a versmaratonra. Reméljük elfogadja majd meghívásunkat és ezzel is emeli a rendezvény színvonalát. A több mint három órán át tartó délutáni versmaraton a Fagifor együttes verses műsora zárta. Fülöp Leona vezette fel a zenekart, szavalt és dalolt. Többek közt megzenésített verseket. József Attila 120. születésnapjára elhangzott a Tiszta szívvel (Nincsen apám) című vers zenei feldolgozása is. Ezt, így most hallotta először

a közönség. Szép volt. Nádszeg így tiszteltgette a magyar költők nagysága előtt. Így lett teljes a jubileumi, tizedik nádszegi versmaraton!

Pálenik Béla



Könyvbemutatók

Csak az ember olvas

KOLLÁROVICS ILONA



A könyvek és az olvasás népszerűsítése érdekében idén tavasszal két könyvbemutatóra is sor került a könyvtár szervezésében a Közösségi Házban. Az egyik történelmi vonatkozású, a másik a krimiket kedvelők kíváncsiságát elégítette ki. Az író-olvasó találkozók dedikálással egybekötött könyvvásárlásra is volt lehetőség.

Egy feltételezett sorozatgyilkos megdöbbentő történetét maga a szerző, Barak Dávid tolmácsolásában hallhattuk. Az ipolysági mérgező, „az egyszerűes alvilág”, Gyönyör Teréz háborzongató tetteiről a Halálgönyör című könyvben olvashatnak. A mérgezések elkövetője 25 év fegyházra került, de pár hónapja, alig két év letöltése után, szabadlábra került. A nem mindennapi történetekről Récsi Noémi, televíziós és rádiós műsorvezető és újságíró kérdezte az író, akit a dunaszerdahelyi maffiáról szóló Elásott igazság (2019) és a Rosszvér (2022) című könyvek szerzőjeként ismer a nagyközönség.

Szoborsorsaink című saját kötetéről, értékmentő munkájáról és sok minden másról is beszélgettünk Orosz Örsrel egy februári estén a Közösségi Házban. Orosz Örs a Sine Metu aktivistáival szívügyüknek tekintik Szlovákia pusztulását, vagy elpusztított magyar emlékeinek felkutatását és megmentését. Mintegy tíz éve az államfordulat után megsemmisített vagy eltávolított magyar vonatkozású emlékművet kutattak fel.

Orosz Örs kezdeményezésére három év megfeszített munka végzetével a komáromi székhelyű Sine Metu Egye-

sület gondozásában megjelent Peter Kresának, volt pozsonyi főpolgármester híres művének javított első magyar kiadása.

A történelmi Magyarország épített emlékeiben egyértelműen a történelmi Felvidék bővelkedik leginkább, így igazán szembeötlő, hogy hasonló ismeretterjesztő összegzés eddig magyar nyelven nem volt elérhető. Ezt a hiányt pótolja most a gazdagon illusztrált könyv, mely Felvidék átfogó útikönyve, a műemlékek képes atlasza. A Gombaszögi Nyári Tábor újraalapítójának történeteit lélegzetelcsélesztő hallgattuk: megkerült kincsek, gyűjtemények, ásatások, építési munkálatok végtelen sorát tárta elénk. Mindenképpen visszavárjuk, hogy értékmentő csapata munkájáról még többet megtudjunk. Teszik a dolgukat Sine Metu, azaz – latinból fordítva – félelem nélkül!



Télbúcsúztató és tavaszváró forgatag

Ismét a gyerekek voltak fókuszban községünkben a hagyományosan megrendezett éves ünnepkör jeles napjain – a farsangzáró mulatságon, a húsvéti kézműves foglalkozáson és a májfaállításán. A suliszünetben húsvéti kézműveskedéssel vártuk az alkotni vágyókat a Közösségi Házba. Nagy örömünkre az idén is óriási lelkesedéssel készültek a táncolni, énekelni szerető gyerekeink a fellépésekre, mutatós viseletükben csodás színfoltja voltak az eseményeknek. Az óvodás Ficánka és az iskolásokból álló Kisdódos néptáncsoport tagjai új játékfűzéseket, koreográfiákat mutattak be a nézőknek. Mindenki meggyőződhetett róla, hogy tavaly óta milyen sokat fejlődtek! A legkisebbek énekhangját a dunaszerdahelyi Pántlika zenekar alig bírta túlszárnyalni, s ennél már csak az okozott nagyobb izgalmat, hogy a szalagokkal feldíszített májusfa vajon a helyére kerül-e! Végül minden a tervek szerint sikerült, s a tavaszt és szerelmet szimbolizáló színes jakabfa még egy hónapig díszítette a főteret. **(Kollárovcics Ilona)**



Ásó, kapa meg a nagy!

Január végén láthatta közönségünk a decemberben elmaradt Ásó, kapa meg a nagy! című előadást. A címből ítélve, gondolhatnánk, hogy esküvő volt a darab témája, de inkább az utána következő sorsok, élethelyzetek tártak fel a szemünk előtt.

A Vekker Műhely és a Gurigongo Symposium közös produkciója négy nő sorsát mutatja be. Megcsalások, csalódások, olyan élethelyzetek, amelyek akár velünk is megtörténhetnek. A négy főhős történetén keresztül elevenedtek meg a színpadon azok a pillanatok, amelyekről mindenki tud,

s amelyekről nem szeretünk őszintén beszélgetni. Az először könnyednek, humorosnak tűnő történet mögött igen komoly üzenet húzódik meg, szemmel láthatóan meglepetés ért mindenkit a nézőtérre. Nagyon megosztó előadás volt, még hetekig foglalkoztatta a nézőket a szokatlan előadásmód. A darabot négy nagyszerű színésznő játszotta: Bandor Éva, Holocsy Krisztina, Hostomsky Fanni, Romada Rakottay Katalin. Rendezte: Romankovics Edit. Reméljük, hogy a jövőben még több ilyen elgondolkodtató darabot láthatunk kultúrházunk színpadán.

A kaktusz virága

a Diószegi Hahota Színjátszócsoporthoz

Szenes Iván és Nádas Gábor dalaival tűzdelt zenés vígjátékot hozott ez alkalommal a diószegi Hahota csapata Nádszegre. Remek hangú főszereplők, nagyszerű játék jellemezte az előadást. A mulattató történet, a helyzetkomikumokban bővelkedő fergeteges zenés vígjáték a hatvanas években Franciaországból indult el világszerte, hogy aztán meghódítsa Hollywoodot is. ... Julien a nőtlen

szoknyapécér fogorvos, olyan mesterről kavarja össze a szalakat, hogy már maga sem tudja kinek, mit hazudott, vagy kinek, miről füllentett... Ezzel a darabmal Szepsiben, a 25. alkalommal szervezett Egressy Béni Országos Színjátszó Fesztiválon a csoport elnyerte a fődíjat. Csáki Melinda pedig a legjobb női szereplő díját hozta el. A színjátszóknak kívánunk további sok sikert és lelkes alkotókedvet!

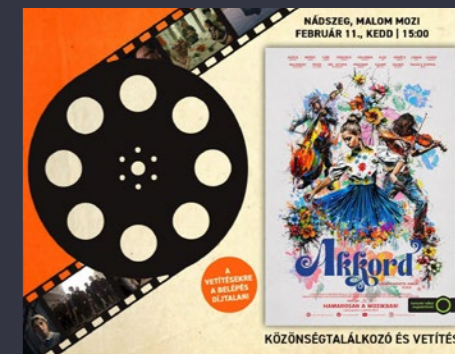
Megemlékezés az 1848-as

forradalomról és szabadságharcról

Tisztelet a bátraknak!

Községünkben március 15-én méltóságos és megható ünnepi műsorral emlékeztünk meg az 1848–49-es forradalom és szabadságharc hőseiről. A rendezvény méltó módon állított emléket azoknak, akik életüket adták a magyar szabadságért és nemzeti függetlenségünkért. Kacz Éva polgármester asszony nyitóbeszédében ünnepi gondolatokkal emlékezett meg az 1848-as események jelentőségéről, és felhívta a figyelmet a szabadság és a nemzeti identitás fontosságára a mai emberek számára is. Ünnepi beszéde után a helyi Petőfi Sándor Alapiskola diákjai léptek fel, méltó módon idézve fel az 1848–49-es forradalom és szabadságharc szelle-

miségét. Az ünnepi hangulatot tovább emelte a Zsálya énekkar műsora, Vanko Katalin karnagy vezetésével. A kultúrház színpadán bemutatott műsor zárásaként a gyerekek egy emberként énekeltek el az iskola himnuszát, a Szarka Gyula tólából született Petőfi dicsőítését. Az ünnepélyes megemlékezés hagyományos módon a templomkertben folytatódott a koszorúzással, a helyi fúvószenekar Farkas Péter vezényletével. Végezetül elhangzott a magyar himnusz. Ezúton is szeretnénk köszönetet mondani minden felkészítő pedagógusnak, szereplőnek és segítőnek, akik hozzájárultak a színvonalas, tartalmas és felemelő ünnepi műsorhoz. **(Králik Zita)**



Akkord filmfesztivál

Immár több, mint egy éve hétről-hétre gazdag program várja a filmrajongókat Nádszegen. Idén februárban a Malom Mozi adott otthont a III. Magyar Filmek Fesztiválja a Felvidéken rendezvényorozat zárónapjának. A közönség Kempf Márta Anna rendezővel találkozott az Akkord film levetítése után. A 2024-ben bemutatott magyar zenei dokumentumfilm a magyar népzene a könyvnyüzenerre gyakorolt hatását, e két irányzat kapcsolatát mutatja be. A fiataloknak a kiváló magyar előadók közül leginkább Presser életműve volt ismerős a filmben megszólaló zenészek közül, de Nádszegen sokan kedvelik a Csik zenekart is. A tavalyi Szent István Napok vasárnapi nagykoncertjén éppen ez a két legenda ejtette ámulatba a közönséget. A négy nap alatt Felvidék öt helyszínén változatos volt a filmkinálat – olyan magyar filmeket láthattunk a Vertigo Média szervezésében megrendezésre kerülő vetítéseken, amelyek az elmúlt időszakban nagyot futottak a mozikban. Ezek a sikerfilmek – például a Futni mentem vagy a Hogyan tudnék élni nélküled – behozták a mozikba szinte az összes korosztályt. Nádszegen az Akkord film és a közönségtalálkozó után a Most vagy soha! magyar film és a Semmelweis került levetítésre. Ezzel zárult a III. Magyar Filmek Fesztiválja a Felvidéken. **(Kollárovcics Ilona)**

TársasEst

Március 28-a után május 7-én is nagy sikere volt a Közösségi Házban megrendezett TársasEstnek. A hangszűly a társasjátékos népszerűsítésén és az együtt eltöltött minőségi időn volt. Az este minden korosztálynak biztosítottunk társasjátékot, de a résztvevők is hozhatták magukkal a kedvenc játékukat. Már első alkalommal bizonyosodott, hogy a játékok milyen tökéletesek arra, hogy kiszakadjunk a hétköznapi életből és új élményeket szerezzünk együtt a családdal, barátokkal.

Te mikor játszottál utoljára Ország-város című játékot? Folytatás ősszel! Ne maradj le! **(Vavrek Éva)**

Digitális időskor

KACZ ÉVA

Az elmúlt évtizedekben a digitalizáció mindennapjaink szerves részévé vált, és ez a trend csak tovább erősödik. Bár néhányan úgy gondolják, hogy az idősebb generáció kevésbé nyitott az új technológiák elsajátítására, a fejlődés megállíthatatlan és mindannyian rá leszünk kényszerítve, hogy elkezdjük használni ezeket az eszközöket. Egyszerűen csak azért, mert másként nem tudjuk majd elintézni ügyes-bajos dolgainkat. A kényeszerűségen kívül, azonban sok minden más is szempont lehet a digitális világban való mozgolódásra.

Az idősebb korosztály számára a digitális eszközök használata lehetővé teszi, hogy önállóbbak legyenek a mindennapokban. Például az online vásárlás, banki ügyintézés, orvosi időpontfoglalás vagy a mindennapi hírek elérése segíti megőrizni önállóságukat.

A kibertér segít az időseknek kapcsolatban maradni messzire szakadt családtagjaikkal és barátaikkal. A videóhívások, közösségi média és üzenetküldő alkalmazások lehetővé teszik, hogy rendszeresen kommunikáljanak szeretteikkel, így csökkenthető a magány és az elszigeteltség érzése.

Az érdeklődési körökhöz kapcsolódó weboldalak és digitális játékok készítik az időseket az aktív tanulásra és szellemi tevékenységre. Ezek az aktivitások hozzájárulnak az agyi funkciók fenntartásához, és segítenek a mentális frissesség megőrzésében.

A kibervilágban azonban az idősek számos veszéllyel is találkozhatnak, amelyek komoly problémákat okozhatnak számukra. Ezek lehetnek a leggyakoribb kockázatok:

Sajnos mindannyian célpontjai vagyunk az online csalásoknak, a pénzszerzési csalásoknak, például hamis nyereményjátékoknak, adathalászatnak vagy telefonhívások, e-mailes átveréseknek. Ezek során hamis személyek vagy szervezetek

próbálják megszerezni a személyes adataikat vagy pénzünket, sokszor kihasználva családjuk iránt érzett aggodalmunkat. Adathalászatnak hívják, ha a csalók hamis e-mailekkel vagy üzenetekkel próbálják elérni, hogy az idősek megosszák személyes adataikat, jelszavaikat vagy bankkártyaadataikat, amiket később felhasználhatnak vagy eltulajdonítanak.

A számítógépes vírusok, akárcsak az igaziak belülről fertőznek. Ingyenes vagy hamis letöltések, gyanús weboldalak meglátogatása esetén a számítógépek leblokkolhatnak, kéretlen reklámok nehezítik meg a kezelést vagy kémkednek támadóknak. Az online vásárlás is egy lehetséges csapda, számos hamis weboldal létezik, amely az emberek hiszékenységével számol.

A végére hagytuk az egyik legveszélyesebb tényezőt, a rosszindulatú és álhírekről szóló weboldalakat. A félrevezető információk és álhírek terjedése megtévesztheti nemcsak az időseket, hanem a fiatalabb generációt is. Ebben az esetben kimondottan a bőség zavara áll fenn, hiszen aki egy kicsit is konyít a digitális térhez bármilyen hírt útnak indíthat, legyen az rémhír, tudományos

adatok megcáfolása, katasztrófajelentés, egyszóval bármí.

A fent felsorolt tényezők miatt fontos az oktatás, az óvatosság és az online biztonsági eszközök használata. Ezért Nád-szeg község önkormányzata úgy döntött, hogy bekapcsolódik a Digitális Idősek projekt keretében megvalósuló képzés-sorozatba, amelyet az Innovációért és az Informatizációért felelős minisztérium szervez. Az oktatás feltétele volt, hogy egy helyszínen kell lennie legalább 50 jelentkezőnek – mi ezt a feltételt teljesítettük.

A képzés olyan ismeretanyagot nyújt majd, amely segít a résztvevőknek eligazodni a digitális világban. A képzés sikeres elvégzése után minden résztvevő egy táblagépet és ingyenes adatforgalmat kap. A képzés öt alkalomból áll, általában heti egy alkalommal. A képzés sikeres elvégzéséhez legalább 4 foglalkozáson való részvétel szükséges, az első és az utolsó foglalkozáson való részvétel, valamint a belépési és a kilépési teszt kitöltése kötelező. A projekt megvalósulásáról a minisztérium értesíti majd az érdeklődőket. A képzéshez mindenkinek kívánunk sok sikert!

DIGITÁLNI SENIORI

v Trsticiach/Nádszegen

65+



Kortalan kalandozás a digitális világban

Digitális képzés a 65+ korosztály részére Nádszegen a Községi Hivatal nagytermében!

Hogyan?

5 alkalmas képzés, amely digitális tudással és saját táblagéppel végződik.

Részvétel ingyenes!

Jelentkezni online a www.digitalniseniori.gov.sk oldalon vagy személyesen a Községi Hivatalban lehet.

Dobrodružtvá v digitálnom svete

Vzdelávanie seniorov 65+ v Trsticiach v zasadačke Obecného úradu.

Ako na to?

Školenie sa uskutoční 5 krát a končí s nadobudnutými digitálnymi vedomostami a tabletom.

Účast' je bezplatná!

Prihlásiť sa môžete online na stránke www.digitalniseniori.gov.sk alebo osobne na Obecnom úrade.



75 éves a CSEMADOK

RÓZSA SÁNDOR

CSEMADOK – mozaikszó, a Csehszlovákiai Magyar Dolgozók Kultúregyesület név rövidítése. Az 1949. március 5-én alapított szervezet a II. világháború utáni első magyar szervezet, amit hivatalosan bejegyeztek. Nem kis dolog volt ez akkoriban. A politikai változások során sokszor változott a név, de a rövidítés megmaradt. A mai hivatalos megnevezés: Csemadok – Szlovákiai Magyar Társadalmi és Közművelődési Szövetség. Nádszegen 1950. április 9-én alakult meg az alapszervezet, 44 alapító taggal, és azóta is működik. Egyértelmű volt, hogy a 75 éves évfordulót a Magyar Kultúra Napján ünnepeljük meg, hiszen ez a két fogalom szorosan összekapcsolódik. A helyi alapszervezet 2025. január 31-én rendezte meg a gazdag kultúrműsorral összekötött ünnepségét a Községi Házban. Az ünnepi műsorban felléptek a nádsgyőri fiatalok verssel, zenéléssel, tánccal.

Bevezetésként Dobos Emma csodálatos szavazatát hallottuk, ezután Lukács Máté lenyűgöző hegedűjátéka következett, néptáncolt a Kisnád és dalolt a Zsálya énekkar. A Nádszegi Csemadok elnöke, Rózsa Beatrix megtartotta beszámolóját, majd meghallgattuk polgármesterasszonyunk méltatását a szervezet működéséről. Mézes Rudolf, a Csemadok területi választmányának elnöke a szervezet megalakulásának 75. évfordulója alkalmából a kitüntetett nádsgyőri Csemadok tagoknak, Králik Zitának, Bugár Juditnak és Rózsa Beatrixnek emlékérmét adott át és megköszönte a magyar kultúráért megtett eddigi munkájukat. Felszólalásában beszélt az eltelt időszakról és az előttünk álló feladatokról. Feladataink márpedig vannak 75 év után is. Nádszegen van miért és kiért dolgozni! Olvassuk el a Csemadok alakuló gyűlésének jegyzőkönyvéből a ma is aktuális mondatot 1950-ből:

„A díjazottaknak szívből gratulálok, köszönetemet fejezem ki a sokéves kitért munkáért, a 75 éves Csemadoknak pedig azt kívánom, hogy továbbra is lobogtassa a fátylát, irányt mutatva, hogy nemzeti önazonosságunk megmaradjon itt, szülőföldünkön, a Felvidéken.”



Kockás Károly a helyi csoport megválasztott elnöke ezek után átvette a szót, úgy a saját nevében mint a megválasztott vezetőség és elöljárósági tagok nevében megköszönte a bizalmat, hosszabb beszédben méltatta a CSEMADOK jelentőségét és annak szükségességét főképp itt az itteni községben ahol a dolgozó nép többsége magyarajku lakosokból terelődik össze.

„Kockás Károly a helyi csoport megválasztott elnöke ezek után átvette a szót, úgy saját nevében, mint a megválasztott vezetőség és elöljárósági tagok nevében megköszönte a bizalmat, hosszabb beszédben méltatta a CSEMADOK jelentőségét és annak szükségességét főképp itt az itteni községben, ahol a dolgozó nép többsége magyarajku lakosokból terelődik össze.”

Jegyzőkönyv
Készült Trstice/Nádszegen/ a CSEMADOK helyi csoportjának 1950. április 9-én megtartott alakuló közgyűléséről.

Jelen voltak:

1./ Csöz Lajos, 2./ Kockás Károly, 3./ Borka Kálmán, 4./ Bartalos Lajos, 5./ Sárkány Maximilian, 6./ Sárkány Ferenc, 7./ Sárkány Szilvester, 8./ Tóth Ernő, 9./ Juhos Jenő, 10./ Farkas Rudolf, 11./ Polák József, 12./ Gáspár Dezső, 13./ Juhos János, 14./ Pieczek Ferenc, 15./ Menyhart Árpád, 16./ Bugár Szilvester, 17./ Králik Lajos, 18./ Nagy János, 19./ Nagy Dénes, 20./ Nagy Szilvester, 21./ Molnár István, 22./ Ifj. Sárkány Szilvester, 23./ Lipkóvícs Imre, 24./ Agh Imre, 25./ Kálmán Imre, 26./ Molnár János, 27./ Kovács Béla, 28./ Győri Béla, 29./ Farago Béla, 30./ Farago Ferenc, 31./ Szarka Ignász, 32./ Czanić Eugen, 33./ Koleszényi Imre, 34./ Morvay Jenő, 35./ Sárkány Vítus, 36./ Csokn József, 37./ Gombos Ferenc, 38./ Csöz Lajos ifj., 39./ Molnár Baltazar, 40./ Szabó János, 41./ Nagy Ignász, 42./ Gombos János, 43./ Bugár István, 44./ Bugár József, 45./ Juhos Imre, 46./ Kálemen Imre, 47./ Molnár Imre, 48./ Gáspár Imre, 49./ Molnár Vilmos, 50./ Lukács Dezső, 51./ Győri Béla ifj., 52./ Varga Dezső, 53./ Ozánó Antal, 54./ Perina Béla, 55./ Perina Vilmos, 56./ Tóth Szilvester, 57./ Tóth Alajos, 58./ Győri János, 59./ Szabó Imre, 50./ Szabó Ferenc, 61./ Ozábal József, 62./ Habara János, 63./ Farkas Jenő plébános.

Mag.	N. n. s.	Sz. d. i. k.
1.	Agh Imre	Trstice
2.	Bartalos Lajos	"
3.	Borka Kálmán	"
4.	Canić Jenő	"
5.	Csöz Lajos	"
6.	Csöz Lajos	"
7.	Faragó Béla	"
8.	Farkas Imre	"
9.	Farkas Rudolf	"
10.	Gáspár Dezső	"
11.	Győri Béla	"
12.	Háldos Ferenc	"
13.	Hencse Ferdinánd	"
14.	Husár Kálmán	"
15.	Juhos Ernő	"
16.	Juhos János	"
17.	Juhos Rudolf	"
18.	Juhos Szilvester	"
19.	Koleszényi Imre	"
20.	Kálemen Imre	"
21.	Kálemen Szilvester	"
22.	Kockás Károly	"
23.	Kovács István	"
24.	Királyi Dévid	"
25.	Királyi Jenő	"
26.	Lipkóvícs Imre	"
27.	Lipkóvícs Ferenc	"
28.	Lőrinc András	"
29.	Lovos János	"
30.	Nagy Dénes	"
31.	Nagy János	"
32.	Polák József	"
33.	Polák Béla	"
34.	Pieczek Ferenc	"
35.	Polák Ferenc	"
36.	Polák Jenő	"
37.	Szabó József	"
38.	Szarka Ignász	"
39.	Szarka Ignász	"
40.	Sárkány Alajos	"
41.	Sárkány Szilvester	"
42.	Sárkány Szilvester	"
43.	Sárkány Károly	"
44.	Szabó Jenő	"
45.	Szabó Imre	"
46.	Szabó Jenő	"
47.	Szabó Jenő	"
48.	Szabó Jenő	"
49.	Szabó Jenő	"
50.	Szabó Jenő	"
51.	Szabó Jenő	"
52.	Szabó Jenő	"
53.	Szabó Jenő	"
54.	Szabó Jenő	"
55.	Szabó Jenő	"
56.	Szabó Jenő	"
57.	Szabó Jenő	"
58.	Szabó Jenő	"
59.	Szabó Jenő	"
60.	Szabó Jenő	"
61.	Szabó Jenő	"
62.	Szabó Jenő	"
63.	Szabó Jenő	"

A Nádszegi Csemadok alapításakor jelenlevők 1950. április 9-én.

A jegyzékbe vett alapítóttagok:

Bevándorlás – a Piczek család

BUGÁR ANDREA

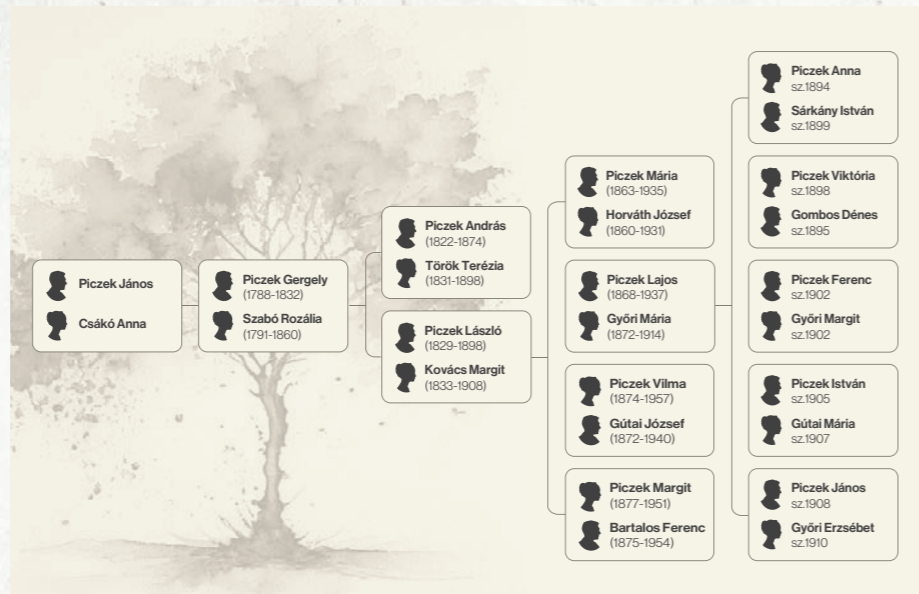
Egy családnév elterjedése egy adott faluban sok mindentől függött. Elég volt, ha a családban csak lányok születtek, és már nem volt, aki a nevet továbbvigye. Vannak családok, amelyek egy adott időszakban népesek voltak, de jött egy járvány vagy a 20. században zajló háborúk, kitelepítések, és már alig maradt utódjuk a közösségben.

AZ 1770-es években költözött Nádszegre Piczek János ács. Özvegyember volt, kiskorú gyerekeivel jött a faluba. 1773-ban ismét megnősült, feleségül vette a sellyei Csákos Annát. Piczek János első házasságából származó gyerekei közül 1774-ben egy 8 éves, 1776-ban pedig egy 6 éves fiú halt meg. Keresztnevüket nem jegyezte fel a plébános, csupán édesapjuk nevét és életkorukat.

Csákos Anna nyolc gyermeket szült, akik közül ötven gyermekkorukban meghaltak. Piczek János 1792-ben hunyt el. Felesége Nádszegen maradt, ő volt a község bábája. Nevét a születési anyakönyvekből ismerjük. Rengeg dolga volt, hiszen abban az időben egy évben körülbelül 100 gyermek született, bár az óriási gyermekhalandóság miatt csupán kevesen érték meg a felnőttkort. A bábák, ha úgy látták, hogy a gyermek nagyon gyenge, akkor azonnal megkeresztelték őt. Csákos Anna sok gyermeket látott el házikeresztéssel 1774 és 1814 között. 1831-ben halt meg 88 évesen.

A Piczek nevet Piczek György, aki az édesapa első házasságából, valamint Piczek Gergely, aki a második házasságból származott, vitte tovább. Piczek Györgynek kilenc gyermeke született, viszont hatan már gyermekkorukban meghaltak. Lánya – Erzsébet – Nagy József felesége lett. Fiairól, Istvánról és Jánosról nincs bejegyzés a nádszegi anyakönyvekben. Így ez az ág Nádszegen kihalt.

A második házasságból származó Piczek Gergely 1813-ban nősült meg, Szabó Rozáliát vette feleségül. Kilenc gyermekük született, közülük négyen már kiskorukban meghaltak. Rozália lányuk Győri Ignác felesége lett, Julianna pedig Farkas Sándoré. Veronikáról nincs adat. A nevet az



1822-ben született András és az 1829-ben született László vitte tovább. Piczek Gergely 1832-ben halt meg.

Piczek András 1852-ben feleségül vette Török Teréziát. Kilenc gyermekük született, akik közül ketten kiskorukban elhunytak. Piczek András tüdőbajban szenvedett, amit gyerekei közül is többen elkaptak.

1874 februárjában az akkor 22 éves Márton fiuk tüdőbajban meghalt, édesapja pedig ugyanezen év decemberében szintén ugyanebben a betegségben. Az édesanyára nehéz évek és nagy tragédiák vártak.

Fia, János 1881-ben 14 évesen vízbe fullt. Ahogy a plébános feljegyezte:

„Csallóközből jövet a lovak a kompból kifutottak, az öregnével a Dunába fulladt.”



Piczek István és Gútai Mária családja

Piczek Johanna 1884-ben Gál István felesége lett. Hat gyermekéből egy sem érte meg a felnőttkort, Johanna pedig 1897 karácsonyán belehalt a gyermekszülésbe. Piczek Apollónia Varga Jánossal házasodott össze. Apollónia tüdőbajban szenvedett, 36 évesen halt meg 1896-ban. Fiuk, Dénes az első világháborúban hősi halált halt.

Piczek Viktória Varga Imréhez ment feleségül, gyermekük nem született.

Piczek István Varga Erzsébetet vette feleségül. Nekik sem született gyermekük. István 39 évesen halt meg tüdőbetegségben.

A legkisebb fiú – Lőrinc – Pozsonyban nősült meg 1909-ben. Berki Erzsébetet vette feleségül, nem Nádszegen éltek. Piczek Andrásnak és Török Teréziának nincs leszármazottja Nádszegen.



Piczek Ferencék

PICZEK LÁSZLÓ és Kovács Margit 1861-ben házasodtak össze. Kovács Margit özvegyasszony volt, két kisgyermekét vitt az új házasságba. Nyolc közös gyermekükből 4 élte meg a felnőttkort és alapított családot. Piczek László 1898-ban hunyt el, felesége pedig 1908-ban.

PICZEK MÁRIA Horváth József felesége lett, 1886-ban házasodtak össze. Gyerekeik nem született.

PICZEK LAJOS és Győri Mária 1893-ban házasodtak össze. Nyolc gyermekükből ketten kiskorukban meghaltak. Fiuk – József – 24 évesen hunyt el tüdőbajban. A többiek családot alapítottak.

PICZEK VILMA 1897-ben Gútai József felesége lett. Nyolc gyermekük született, akik közül heten alapítottak családot. Piczek Vilma 1940-ben özvegyült meg. 1947-ben és 1948-ban gyerekeit családjával együtt Magyarországra telepítették, különböző falvakba kerültek. Piczek Vilma Nagynyáradon hunyt el 1957-ben. Csupán fia – József – maradt Nádszegen.

A legfiatalabb lány, **PICZEK MARGIT** 1901-ben ment férjhez, Bartalos Ferenc-től 6 gyermeke született.

A Piczek vezetéknevet **PICZEK LAJOS** vitte tovább. Korán megözvegyült, felesége 1914-ben halt meg TBC-ben.

PICZEK LAJOS 1937-ben hunyt el. Piczek Lajos és Győri Mária gyerekei közül ötven alapítottak családot.

PICZEK ANNA 1924-ben Sárkány István felesége lett. 1948-ban Magyarországra – Nagynyáradra – telepítették ki őket.



Győri Margit és Piczek Ferenc

PICZEK VIKTÓRIA Gombos Dénessel házasodott össze. Szintén Nagynyáradra kerültek.

PICZEK FERENC 1928-ban özvegy Győri Margitot vette feleségül. Három gyermekük született: Ferenc, Olga és Klára.

PICZEK ISTVÁN 1931-ben Gútai Mária-t vette feleségül. Nyolc gyermekük született, köztük hat fiú. 1947-ben Mekényesre telepítették ki a családot, ahol született még két gyerekük. Gyerekeik: József, Margit, László, István, Árpád, Béla, Jenő, Valéria, Ottó, Katalin.

PICZEK JÁNOS 1934-ben Győri Erzsébet-tel házasodott össze. Kisfiuk – Lajos – 15 hónapos korában hunyt el. Három lányuk – Mária, Irén, Erzsébet – családot alapított.

Baranya megyében Piczek István népes családjának köszönhetően sokan viselik a Piczek nevet, de Nádszegen már nem él férfi, aki a nevet továbbvinné.



Piczek Irén



Piczek János a bal oldalon



Piczek István, Králik Lukács, Piczek Ferenc



Piczek Mária



Sárkányok Komáromban

BUGÁR ANDREA

Vannak évfordulók, melyek mellett nem lehet csak úgy elmenni. Ilyen Jókai Mór születésnapja, aki 200 évvel ezelőtt született Komáromban. Generációk nőttek fel történeteiben. Regényeiben mindenki megtalálta, amit keresett. A fiatalok kalandot, hősokeket, romantikát, az idősebbek tájleírásokat, korrajzokat. A legnehezebb időkben történelmi regényei nyújtottak vigaszt a haza sorsán keserűeknek. Regényeit folytatásokban kövölték az újságok. Jókai Mór mindig komáromi maradt, a város légköre és polgárainak élete sok regényében visszaköszön. Egy-egy szereplőt sok általa ismert személyből „gyúrt” össze.

A Jókai család 1820-ban vásárolt egy kertet az Erzsébet-szigeten. Jókai Mór diákkorában sok időt töltött a szigeten, ismerte minden zegét-zugát, többek között a Nepomuki Szent János tiszteletére emelt kápolnát, melyet a köznyelv Sárkánykápolnának is nevezett. A komáromi Sárkányok kortársai voltak Jókainak. Az alábbi családtörténetet talán ő is megírhatta volna.

Nádszegen élt Sárkány János birtokos, aki a királytól 1686-ban új nemeslevelet kért, mivel a régi a nedvesség miatt tönkrement. A régi nemeslevél 1587-ben készült, s már

abban is hivatkoztak arra, hogy a nemesiséget csak megerősítik, mivel tudvalevő, hogy a család már régóta nemesi előjogokat élvez. Ebben az időben Sárkány János családján kívül több Sárkány család is élt Nádszegen, de ők nemességüket bizonyítani nem tudták, jobbágysorban éltek.

Nagyszeghi Sárkány Jánosnak hét fia született: János, György, István, Mátyás, Mihály, Márton és Ferenc. A család birtoka ennyi fiúnak nem nyújthatott megélhetést, ezért hárman – Mátyás, Mihály és Márton – Komáromba költöztek. Bizonyára jól ment soruk, mivel a legfiatalabb testvér, Ferenc fia, János is követte a nagybácsikat és Komáromban telepedett le, és ott is nősült meg. 1740-ben feleségül vette Madari Katalint, majd annak halála után 1743-ban nemes Várbogyai Bogyai Erzsébetet, akinek családjá a komáromi szekeresgazdák közé tartozott.

A XIX. század elején Komáromban virágzott a kereskedelem, ahol az ügyes polgárok a Vág folyón tutajokkal érkező fával kereskedtek. Délről pedig érkeztek a gabonával, sóval és egyéb áruval megrakott hajók. A vízi szállítás megélhetést biztosított a hajótulajdonosok, hajósok, kereskedők, kötélverők és a szekeresgazdák nemzedékei számára. Komárom városa a folyóknak köszönhetően már régóta kereskedelmi és hadászati jelentőséggel bírt, és különleges helyet foglaltak el benne a szekeresgazdák, akik az áruszállítást és hajóvontatást végezték, amely nagy szakértelmet és veszélyes foglalkozást jelentett. A nagyobb hajók vontatására több család összefogására is szükség volt. Nádszegen működött a sóhivatal, ahonnan a vízi úton idehozott só a helyi gazdák fuvarozták a környező falvakba és városokba. A nádszegi gazdák bizonyára ismerték egymást a komáromiakkal.

Az 1740-ben Komáromba került Sárkány János unokái, István és János hajót vásároltak. Kezdetben egy, majd egyre több hajójuk szállította az árut a Duna hullámain. 1810-ben azonban hiába várták, az egyik hajójuk csak nem akart megérkezni. Ekkor buzgó katolikusként fogadalmat tettek: ha hajójuk épségben hazatér, kápolnát emelnek Nepomuki Szent János tiszteletére. A hajó megérkezett, a kápolna az Erzsébet-szigeten felépült. A kápolna gyakran került víz alá, ezért a XX. század elején már nagyon rossz állapotban volt. Szétszedték és egy magasabb fekvésű helyen újra felépítették. A köznyelvben csak Sárkány-kápolnának nevezett fogadalmi kápolnát 1969-ben a csapóhid építésekor végleg lebontották.

A kápolnát építő Sárkány Istvánnak és feleségének, Csiba Magdolnának 10 gyermeke született, öten kisgyermekként haltak meg. Gyermekeik közül az 1811-ben született

Ferenc megyei esküdt, majd Komárom szabad királyi város országgyűlési követe lett. Lajos fiuk 1815-ben született, 1848-ban nemzetőrkapitány volt, majd katolikus létére a döntően reformátusokból álló közösség a híres-neves komáromi szekeresgazda bandérium is kapitányává választotta. A bandérium fogadta a Komáromba érkező neves vendégeket és képviselte a várost az országos rendezvényeken. Sárkány Lajos nemes börgőczi Tóth Vilmt vette feleségül, börgőczi Tóth József táblabíró, pénztárnok lányát. Csaknem 30 év különbség volt a házasközött. Sárkány Lajos 1881-ben halt meg, gyermekei közül Ferenc futotta be a legnagyobb karriert, Komárom város főkapitánya, majd országgyűlési képviselője lett. 1927-ben hunyt el Budapesten.

A kápolnát építő másik testvérnek, Sárkány Jánosnak és első feleségének Borbély Borbálának 12 gyermeke született. Az 1812-ben született József sorsa érdekes, aki őrnagy volt az osztrák hadseregben, majd Dselaleddin néven török pasa és hadosztályparancsnok lett a török seregben. A Magyar Polgár nevű újság 1877-ben írt a török seregben szolgáló magyarokról, köztük Sárkány Józsefről. Sárkány János 1836-ban újra megnősült, Bajáról származó felesége, Pilasarovits Borbála még 4 gyermeket szült neki.

A komáromi Sárkányok nagyon nagy család lettek. Sokan viselték közülük a János nevet tisztelegve ősapjuk előtt. Nemcsak kereskedtek, akadt köztük jogász, politikus, míg mások egyházi pályát választottak. Sárkány János és Pöcz Katalin fia, az 1802-ben született Sárkány József István Miklós bakonybéli apát volt. Megkapta a Ferenc József-rend lovagkeresztjét.

A kápolnát építő Sárkány István unokája, Sárkány Ferenc képviselő, majd miniszteri osztálytanácsos lett a belügyminisztériumban. A háború alatt az Országos Hadigondozó Hivatal élére került. Amikor 1927-ben elhunyt, Alapi Gyula levéltáros többek között ezt írta: „Tehát elhagyott bennünket Sárkány Ferenc is, a nobiles gondolkodású és jellemű magyar úr, a pártatlan és igazságos főtisztviselő mintaképe. (...) Magyar fajához mindenkor hű, vallásához ragaszkodó, soha meg nem tántorodó magyar embert siratunk benne, aki Komáromban élte le legszebb férfi éveit és a helyi társadalomnak két évtizeden át volt a lelke és egyik önzetlen vezetője.” Halálának hírére a komáromi katolikus iskolák, a Kaszinó, a Kultúrpalota és az Ipartársulat is kítűzte a gyászlobogót. A budai Farkasréti temetőben lett ideiglenesen eltemetve, később Komáromban, a családi kápolnában temették újra.



Szent Erzsébet és Egészségügyi Központ megújult a hospic osztály

BALOGH JUHOS MELINDA

Május elején került sor a teljesen megújult hospic osztály ünnepélyes átadására a helyi Szent Erzsébet és Egészségügyi Központ kettes számú épületében. Az ünnepségen tiszteletét tette többek közt Samuel Mihal' beruházási, régiófejlesztési és informatizációs miniszter, Luboš Szigeti, az Alkotmánybíróság alelnöke, Kalmár Ferenc Magyarország Külgazdasági és Külügyminisztérium szomszédságpolitikáért felelős miniszteri biztosa, valamint több szlovákiai parlamenti képviselő.

Az intézmény még 2023-ban sikeresen pályázott az egészségügyi minisztérium hospic osztályok a palliatív ellátást biztosító intézmények bővítésére és felújítására meghirdetett pályázaton. Az egészségügyi minisztérium helyreállítási alapjának köszönhetően megújult az osztály teljes belső tere, kicserélték a nyílászárókat, klimatizálták a helyiségeket, továbbá vadonatúj egészségügyi felszereléseket, eszközöket és bútortatott vásároltak, minden akadálymentesítve lett.

A pályázat célja nem csak az épület korszerűsítésére irányult, hanem az ellátás színvonalának emelésére, különféle modern segédeszközök, emelő, ágyak, fűtőberendezések biztosítására, amelyeknek köszönhetően méltóbb körülmények biztosíthatók a hospic ellátásban részesülők számára. A modernizációnak köszönhetően biztonságosabb közeg, magas színvonalú higiéniai, tisztálkodási feltételek nyújthatók a

betegek számára és nem utolsósorban az új felszerelések segítik az alkalmazottak mindennapi nehéz munkáját. A felszereléseken kívül minden szobában szemet gyönyörködtető falfestmények várják a betérőt, amelyek kellemesebbé, esztétikusabbá teszik a közeget. Annak érdekében, hogy az osztály a felújítás teljes ideje alatt működőképes maradjon és egyetlen beteg se kényserüljön elhagyni az intézményt, a munkálatok szakaszokra voltak osztva. Ezúton is köszönet jár az alkalmazottaknak, pácienseknek a türelmükért, hogy a méltóbb körülmények kialakítása érdekében elviselték a kellemetlenségeket.

Hospic ellátásban azok a személyek részesülhetnek, akik daganatos megbetegedésben szenvednek és a különböző terápiák már befejeződtek. Továbbá a súlyos szívelégtelenségben szenvedő páciensek, agyvérzésen átesett betegek, kómában lévő páciensek, akiknek a kórházi ellátásuk a hatályos szabályok értelmében már nem megalapozott. Szlovákiában jelenleg 14 hospic működik, összesen 222 fekvőhellyel. Ez az alacsony szám azt eredményezi, hogy hosszú a várólista és sajnos gyakran a beteg már nem éli meg, hogy bejusson az intézménybe.

A májusi átadóünnepség végén Elek László plébános felszentelte a felújított osztályt.

Az intézmény a jövőben is minden lehetőséget szeretne megragadni nemcsak a hospic, de a szociális ellátás javítását célzó pályázatok megvalósítására.



+

A túlirtottak szomorú szívvel tudatják, hogy szeretett jó édesapjuk, nagyapja, apósuk, nagybátyja és sógora

nagyszeghi és ákoskúzi Sárkány Ferenc

h. államtisztár, a m. kir. országos hadigondozó hivatalnak megszűnéséig volt vezetője, Komárom sz. kir. és törvényhatósági joggal felruházott városnak hosszú évekig volt rendőrkapitánya, majd országgyűlési képviselője, királyi tanácsos, a II. oszt. polgári hadi érdemkereszt tulajdonosa, stb.

folyó hó 4 én éjjel, keresztényi türelemmel viselt hosszú szenvedések és a halotti szentségek átjatos felvétele után, életének 90 ik évében jobbjére szenderült.
Kedves halottunkat 1927. január hó 7-én délután 1/4 órakor a farkasréti temetőben helyezték ideiglenesen síri nyugalomba.
Az engesztelő szent miséldozatot pedig 1927. január hó 8-án délelőt 10 órakor a belvárosi főplébániatemplomban és Komáromban a Sárkány-család kápolnáján fogjuk a Mindenhatónak bemutatni.
Budapest, 1927. január hó 5 én.

Áldás és béke poraira!

<small>Csiký Aladárné szül. Sárkány Magdolna Markó Árpádné szül. Sárkány Ióna leányai. Csiký Dénes Ferenc unokája.</small>	<small>Dr. Csiký Aladár Markó Árpád vejei.</small>	<small>özy. Sárkány Lajosné szül. Jaeger Mária szügrotyje. Sárkány Marianne unokahuga.</small>
--	--	--

Lakás: I. Krisztina-körút 167.

Köszöni temetkezési intézet 1. Roham utca 4 (a krisztinavárosi templommal szemben) Telefon 141.22. Nyomt. Huszmann F. utóad IV. Ferenc József-utca 6/2.

A ChatGPT – szolga vagy úr?

A mesterséges intelligencia igazi arca

DEÁK LÁSZLÓ

AZ emberiség története során mindig is vágytunk egy olyan társra, aki segít, nem fárad el, és minden kérdésre választ tud adni. A 21. század ezt a vágyat részben valóra váltotta, mégpedig a mesterséges intelligencia formájában. Ennek egyik legismertebb és legelterjedtebb képviselője a ChatGPT, az OpenAI által fejlesztett nyelvi modell, amely egyszerre tanácsadó, szerkesztő, tanár, titkár, sőt, akár társalgópartner is lehet. A ChatGPT a felhasználó kérdésére vagy kérésére válaszul természetes nyelven megfogalmazott szöveget alkot, legyen szó információról, véleményről, magyarázatról vagy akár kreatív tartalomról. Egy olyan nyelvi modell, amely hatalmas mennyiségű szöveg feldolgozása után képes megtanulni, hogyan épül fel az emberi kommunikáció.

De vajon milyen hatással van ránk, emberekre? Könnyebbé vagy egyhangúbbá teszi az életet? Fejleszti - e a gondolkodást, vagy éppen elbutít? És legfőképpen hogyan biztosíthatjuk, hogy a jövőben is csak egy hasznos eszköz maradjon?

Az biztos, hogy a diákok számára a ChatGPT valódi áttörést jelenthet. Nemcsak magyar-

zatokat ad egy-egy tantárgyhoz, hanem segít fogalmazást írni, vázlatot készíteni, vagy nyelvtanuláshoz használható párbeszédet létrehozni. A pedagógusok is használják például óravázlatokhoz, változatos feladatok készítéséhez vagy akár egyéni tanulási utak kidolgozásához. Az irodai dolgozók számára különösen hasznos, hisz segít az üzleti e-mailek megfogalmazásában, prezentációk szövegének előállításában, jegyzőkönyvek szerkesztésében vagy akár jogi dokumentumok értelmezésében. A reklámszakemberek reklámszöveget írattnak vele, a fejlesztők kódreszleteket generálnak, a toborzási szakértők pedig álláshirdetéseket fogalmaztatnak meg, mindezt percek alatt. Bár nem helyettesíti az orvost, a ChatGPT segíthet egészségügyi témák megértésében. Elmagyarázza a laboreredmények fogalmait, tájékoztat a tünetek lehetséges okairól (nem diagnózist ad!), és életmód-tanácsokat is javasolhat. A mentális egészség területén is sokan használták már, például stresszes időszakban, amikor egyszerűen csak „ki akarták beszélni” magukat. A ChatGPT hatalmas segítséget nyújt az adminisztratív feladatokban is. Megír helyettünk egy panaszlevelet, leegyszerűsíti a jogi szövegeket, vagy segít egy ösztönj-pályázat megfogal-

mazásában. Egyre többen használják kreatív szövegek írására, versek, dalszövegek, történetek, sőt, színházi jelenetek születnek a gép segítségével. Írók inspirációként használják, zenészek dalszöveg vázlatokat kérnek tőle, és már művészeti projektekben is bevonják, ahol az ember-gép együttműködés új műfajokat hív életre. A tudományos munkát is hatékonyabbá teszi. Képes szakirodalmat ajánlani, összefoglalókat írni, vagy egy adott témát különböző nézőpontból bemutatni. Bár nem helyettesíti az alapos kutatást, segít időt spórolni a kezdeti fázisban, és strukturált gondolkodást támogat. Ugyanígy segíthet egy utazás megszervezésében, költözési teendők listájában vagy abban, hogyan beszéljünk meg gyerekünkkel az internetbiztonság fontosságát. De ha mindössze az a kérdés, hogy mit főzzünk vacsorára, már érkezik is a recept.

Am minél többet támaszkodunk egy olyan rendszerre, amely gyorsabban és összeszedettebben fogalmaz nálunk, annál kevesebb energiát fektetünk saját gondolataink megformálásába. Ez hosszú távon a kritikai gondolkodás, kreatív problémamegoldás, sőt, az íráskészség csökkenéséhez vezethet különösen fiatalok körében.

Bár a ChatGPT „meghallgat” és válaszol, nem tud valódi együttérzést tanúsítani. Mégis, sokan hozzá fordulnak magányukban, akár érzelmi támaszért is. Ez a fajta kapcsolódás azonban nem valódi, és ha tartósan helyettesíti az emberi kapcsolatokat, hosszú távon növelheti a társas elidegenedést és a magányt. A ChatGPT nem rendelkezik saját tudással vagy tudatossággal, és bár igyekszik helyes információkat adni, előfordul, hogy téved. Ha a felhasználó vakon bíz benne, akár hibás jogi tanácsokat vagy egészségügyi információkat is elfogadhat, ami súlyos következményekkel járhat. Sokan nem tudják, hol a határ az etikus és az etikátlan felhasználás között. Például, ha megíratunk vele egy iskolai dolgozatot, és sajátként adjuk le, ez bizony csalás. A mesterséges intelligenciával való beszélgetés is könnyen rabul ejthet, hiszen mindig válaszol, mindig készséges, és sosem mond nemet. Ezáltal pedig az azonnali jutalom érzését keltheti a felhasználóban, ami hasonló boldogsághormonokat termel, mint a közösségi média, és idővel függőséget okozhat. Emellett a gyors információfogyasztás hosszú távon ronthatja a figyelmet és a koncentrációs képességet is.

Ahhoz, hogy a ChatGPT valóban csupán szolgáljon minket, legyünk kritikusak és ne higgyünk el vakon mindent, amit a gép mond. Ellenőrizzük a kapott információkat, különösen, ha azok fontos döntéseket befolyásolnak. Az írás, a gondolkodás és a tanulás során a gép legfeljebb inspiráló eszköz legyen. Tartasuk meg az emberi kapcsolatokat, hiszen a digitális beszélgetés nem pótolja az ölelést, a szemkontaktust, az együtt érző szavakat egy baráttól vagy családtagtól. Alakítsunk ki etikus használati szokásokat és ne adjuk ki a gép munkáját sajátként, ne használjuk manipulációra, csalásra, vagy mások megtevesztésére. Végül tanuljunk meg kontroll alatt tartani a használatát, és ne legyünk rabjai. Csak akkor használjuk, amikor valóban szükséges.

Összefoglalva tehát a ChatGPT nem jó vagy rossz. Nem barát vagy ellenség, hanem egy eszköz, amelynek hatása tőlünk, emberektől függ. Ha képesek vagyunk saját kezünkben tartani a gondolkodás, az érzelmek, a döntés és a cselekvés irányítását, akkor a mesterséges intelligencia olyan segítőnk lehet, amely nemcsak gyorsabb, hanem tartalmasabb is teheti az életünket. A kérdés tehát az, hogy hogyan tanuljunk meg vele együtt élni emberséggel, önvizsgálatot gyakorolva és felelősséggel. És ha mi maradunk a mesterséges intelligencia „urai”, akkor talán még jobba is tehetjük általa a világot.



A mesterséges intelligencia informatikus szemmel

KOLLÁROVICS ADRIÁN

A mesterséges intelligencia (röviden: MI) az elmúlt évek egyik leglátványosabb technológiai fejlődését hozta el. Bár sokan még mindig valami távoli, futurisztikus dologként gondolnak rá, valójában már ma is számos területen aktívan jelen van az életünkben. Használjuk a telefonunkban, amikor a kamera automatikusan felismeri az arcokat, vagy amikor egy digitális asszisztens (pl. Siri, Alexa) válaszol a kérdéseinkre. Az MI segít a navigációnak az útvonaltervezésében, a közösségi oldalak tartalmainak ajánlásában, de az egészségügyben is támogatja az orvosokat például betegségek felismerésében.

Az informatikában az MI különösen hasznos: képes hatalmas mennyiségű adat gyors feldolgozására, mintázatok felismerésére vagy akár egyszerű programkódok írására is. Segíthet a monoton, ismétlődő feladatok automatizálásában, ezzel időt szabadítva fel az emberek számára a kreatívabb vagy bonyolultabb munkákra. A cégek egyre gyakrabban használják ügyfélszolgálati chatbotként, amelyek a nap 24 órájában válaszolnak a kérdésekre, vagy például gépi fordításra, amely megkönnyíti a különböző nyelvű emberek közötti kommunikációt.

A mesterséges intelligenciának két alapvető típusát ismerjük: gyenge MI és erős MI. A gyenge MI (más néven szűk MI) olyan rendszerekre utal, amelyek egy adott feladatra specializálódtak –

például egy fordítóprogram vagy egy arcfelismerő szoftver. Ezek nem értik a világot, csak az adott problémára koncentrálnak. Ezzel szemben az erős MI elméletben olyan intelligencia lenne, amely képes az emberhez hasonló módon tanulni, érvelni, alkalmazkodni, és többféle feladatot is megoldani önálló gondolkodással. Gyakorlatilag mondhatjuk, hogy öntudatra ébredt. De (nagy szerencsénkre) jelenleg az erős MI még csak elméleti szinten létezik – a mindennapjainkban használt mesterséges intelligenciák mind gyenge MI-k.

Ugyanakkor fontos megérteni, hogy a mesterséges intelligencia nem tévedhetetlen. Az MI által generált szövegek vagy válaszok tartalmazhatnak pontatlanságokat, logikai hibákat, vagy akár félrevezető információkat is. Ez azért történhet meg, mert az MI „tudása” nem valódi megértésen, hanem a korábban tanult példákön és statisztikai összefüggéseken alapul. Éppen ezért elengedhetetlen, hogy a mesterséges intelligencia által előállított tartalmakat mindig emberi ellenőrzés kövesse, különösen, ha azok fontos döntések alapjául szolgálnak.

Emellett az MI fejlődése számos kérdést és veszélyt is felvet. Az automatizálás miatt bizonyos munkakörök feleslegessé válhatnak, ami hosszú távon társadalmi feszültségeket okozhat. Az MI-t rosszul felkészült célokra is felhasználhatják: például kiberbűnözés során megtévesztő üzenetek automatikus generálására, vagy telefonos csalások során élethű emberi hang utánzására, amivel gyanútlan áldozatokat téveszthetnek meg. Ezek a kockázatok rámutatnak arra, hogy a technológiai fejlődés mellett szükség van megfelelő szabályozásra és tudatos társadalmi hozzáállásra is.

Zárszóként fontos megemlíteni, hogy ezt a cikket maga a mesterséges intelligencia generálta, mintegy szemléltetve annak lehetőségeit – ugyanakkor a végleges változat emberi ellenőrzés és javítás után került publikálásra, biztosítva a pontosságot és közérthetőséget.

Juhosová Miriama

Értékteremtők című rovatunkban nádszegi származású kutatókkal, egyetemi oktatókkal készült interjúkat, nem mindennapi élettörténeteket olvashatnak. Községünkben származik Juhosová Miriama, aki a fiatalabb generációt képviseli, s egyike azoknak a nőknek, akik az utóbbi években a tudomány és technológia legváltozatosabb ágaiban értek el kimagasló eredményeket; azoknak, akik fáradhatatlanul keresik a megoldást a világ legnagyobb kihívásaira. Kérdéseinkre adott válaszai bepillantást engednek az orvoslás különleges világába, annak is egy mindenkit érintő speciális szakterületére.



Tisztázzuk a legelején, pontosan mivel is foglalkozik?

Jelenleg a pozsonyi Comenius Egyetem Orvosi Kara és az UNB alá tartozó Orvosi Biológiai, Genetikai és Klinikai Genetikai Intézetben dolgozom, mint genetikus. Osztályunk Szlovákia minden csücskéből érkező betegek számára biztosít diagnosztizálást, és a rutin genetikai vizsgálatokon kívül ritka betegségekre is végzünk szűrést.

Mikor ébredt fel Önben az érdeklődés ez iránt a szakma iránt?

Ez irányú érdeklődésemhez nagy mértékben hozzájárultak a vágsellyei Juraj Fándly Gimnáziumban folytatott tanulmányaim, ahol a negyedik osztályos biológiaórákon tanultunk először az emberi genetikáról. Engem ez a tudományág rögtön lenyűgözött – lehetőséget ad génállományunk örökletes és kóros elváltozásainak meg-

ismerésére, és betekintést enged személyiségünk kialakulásának alapjaiba is. Már ekkor tudtam, hogy az emberi lét eme bámulatosan összetett hátterének kutatásával szeretnék foglalkozni.

Hol végezte tanulmányait és mikor döntötte el, hogy a diplomás pályák közül a kutatásnak/tudománynak szenteli életét? Ki indította el ezen az úton, s inspirálja továbbra is?

Genetikát – vagyis öröklést – tanultam a pozsonyi Comenius Egyetem (UK) Természettudományi Karán (Mgr., RNDr.), ezt követően a pozsonyi Szlovák Egészségtudományi Egyetemen (SZU) szakképesítést szereztem a klinikai genetikai laboratóriumi és diagnosztikai módszereiből. Végül 2023-ban sikeresen megvédtem doktori disszertációm a pozsonyi UK Orvosi Karán, mely két szakterületet – az anatómiai patológiát és a törvényszéki orvostant – is felölelt, és

ezzel kiérdemeltem a PhD. (biológiai tudományok doktora) tudományos fokozatot.

2010 óta dolgozom az Intézetben, itt kezdtem el írni a szakdolgozatomat is. Már akkor érdekelték a molekuláris genetikai diagnosztika problémái, ugyanakkor nagy hatással volt rám tanzsékünk alapítója és volt osztályvezetője, doc. MUDr. Ján Chandoga, CSc., és az ő munkássága. Neki köszönhetően tudományos és publikációs tevékenységben is részt vehetünk, és új módszertani eljárások bevezetésében is közreműködhetünk. Az ő jóvoltából juthatott sok páciens pontos és időszzerű diagnózishoz.

Fiatalként milyen lehetőségei vannak Szlovákiában?

Kutatási eredményeinket elsősorban szlovákiai és csehországi szakmai konferenciákon mutatjuk be, amelyek lehetővé teszik számunkra a genetikai területén történő legújabb fejlemények követését, a kollégákkal való eszmecsere és tudásunk fejlesztését. Külföldi, impaktfaktorral rendelkező folyóiratokban publikálunk, amelyek a PubMed-en is elérhetőek

Tennivaló akad bőven. Személyesen hosszabb ideje dolgozom az ún. DNS-szekvenálással. Jelenleg az egyik legjelentősebb módszer használatára térünk át – ez pedig az újgenerációs szekvenálás (next generation sequencing). A génszekvenálás egy olyan módszer, amellyel úgy mond „elolvasható” egy ember genetikai kódja – vagyis a DNS-e –, és így megnézhetjük, hogy van-e benne olyan hiba, ami valamilyen ritka betegség okozója lehet. Mintha egy elírást keresnénk a test működésére vonatkozó utasításokban – ha megtaláljuk a hibát, jobban megérthetjük, miért beteg valaki.

Együttműködöm továbbá a hemofília, avagy a vérzékenység diagnosztizálásán is. Ez egy ritka genetikai véralvadási rend-

ellenesség. Okozhat sérülések után elhúzódó vérzést vagy spontán belső vérzést is. Örökletes betegség, amely többnyire az X kromoszómán keresztül öröklődik – tehát a tünetek csak férfiaknál jelentkeznek, nők csupán hordozók, ám egészségesek. Hírhedt áldozata ennek az európai királyi családok, többek között az angol, az orosz és a spanyol is. Viktória brit királynő a hemofília génjének ismert hordozója volt, amely aztán átöröklődött utódaira, majd rajtuk keresztül eljutott más királyi családokba is – leányai révén Spanyolországba, valamint Oroszországba, ahol Alekszej cárnál nyilvánult meg.

Én személyesen olyan páciensek diagnosztizálásával foglalkozom, akik többnyire az alábbi genetikai betegségek gyanújával fordulnak hozzánk:

- örökletes hiperkoleszterinémia (magas vérkoleszterinszint LDL koleszterolszint),
- neurodegeneratív betegségek, mint az örökletes CADASIL-szindróma (génhiba következtében előforduló agyvérzés, szélütés) és az agyi érfejlődési rendellenességek,
- mitokondriális eredetű betegségek, melyek okozói a POLG gén patogén változatai. Ilyen megbetegedés okozta nemrégiben a 22 éves luxemburgi Frederick herceg halálát. (A mitokondriumok a sejtek energia-termelő központjai, ha működésükben zavar támad, az számos szervrendszert érint.)
- kezelhető betegségek: például a cerebrotendinózus xantomatózis (CTX) – egy ritka anyagcserebetegség; vagy az amiotrófiás laterálsklerózis (ALS) – a híres fizikus, Stephen Hawking is ennek egy formájában szenvedett
- Ondine átka szindróma – egy ritka genetikai rendellenesség, centrális hipoventilációs szindróma (CHS), amikor a beteg nem tud automatikusan lélegezni, mert a légzés szabályozása az agyban nem működik megfelelően. A páciens alvás közben, vagy akár ébren sem képes stabilan lélegezni.

Miért érdemes ezen a pályán maradni?

A genetikai nem csupán elméleti tudomány, hanem nagy jelentősége van a mindennapi életben is, a betegek diagnosztizálásában és kezelésében. Mindig van hova fejlődni, az egészségügyi problémák egész társadalmunkat érinti. Jelenleg körülbelül 20 000 emberi gént ismerünk, amelyek közül több mint 4 700 hozható összefüggésbe különböző genetikai betegségekkel, és már több mint 100 000 kóros génelváltozást tartanak nyilván az adatbázisokban. Ezek okoznak mentális sérüléstől kezdve vérzékenységen át albinizmusig vagy az elhízás

ritka típusáig sok mindent. Az örökletes ritka betegségek diagnosztizálása rendkívül fontos, mivel lehetővé teszi a célzott kezelést, így az életminőség javítását, vagy akár az életmentést, továbbá a veszélyeztetett családtagok időben történő kivizsgálását és ellátását. Genetikusként nagyon izgalmasnak találom a munkámat, mivel számomra a génállományban található kóros elváltozások feltárása olyan, mintha egy titkos, a DNS-ünkbe kódolt történetet fejtenénk meg. Minden általunk feltárt elváltozás nagy előrelépést jelenthet egy adott beteg és családja számára, s emellett közelebb visz minket az emberi test működésének megértéséhez is. Nap mint nap a genetikai és molekuláris biológiai ismereteimet használom a ritka betegségek okainak feltárásához. Egyszerűen fogalmazva, megvizsgálom a betegek DNS-ét, hogy kiderítsem, van-e olyan genetikai rendellenességük, amely az egészségügyi problémáikat okozza.

Elárulná nekünk miként zajlik egy kivizsgálás?

1. Elemzem a genetikai információt (DNS-t): elkülönítem perifériás vérből, nyálból és/vagy magzatvízből vett mintákból, és speciális technikák segítségével kivizsgálom.
2. Hibákat keresek a génekben (patogén variánsokat, mutációkat): összehasonlítom a beteg DNS-ét a "normális" DNS-sel, és olyan rendellenességet keresek, amely magyarázatot adhat a betegségre.
3. Együttműködöm az orvosokkal: a meglévő eredmények alapján együtt állítjuk fel a pontos diagnózist és tervezzük meg a kezelést.

4. Családtagokat vizsgálók: kiderítem, hogy a rendellenesség náluk is előfordul-e (fontos például a gyermekvállalás tervezésekor).

Mennyi ideje jut a családra, barátokra, kikapcsolódásra?

Szabadidőmet szívesen töltöm a családommal és a barátaimmal, mert a velük átélt közös pillanatok számomra nagyon fontosak. E találkozások mindig sok örömet okoznak nekem, legyen szó közös kirándulásról, kávézásról, vagy csak egy kötetlen beszélgetésről. Mint minden embernek, munka után nekem is szükségem van pihenésre és regenerálódásra. Ennek érdekében sok időt töltök a szabadban a kutyámmal, és rendszeresen járok sportolni jumping-, HIIT- és tabata-edzésekre. A sport mellett szeretek utazni is. Az új helyek és kultúrák felfedezése nagyon értékes számomra – legyen szó rövid szlovákiai kirándulásokról, vagy akár hosszabb külföldi utazásokról. Mindig lenyűgöz, hogy mennyire változatosak a hagyományok és szokások szerte a világon, és ezen élmények hatására én magam is új szempöngből látom nemcsak a környezetemet, hanem önmagam is.

Juhos Miriamnak köszönhetően ízelítőt kaptunk egy olyan szakmáról, amely minden család, generációt érint. Pályakezdőként még rengeteg lehetőség áll előtte akár itthon, akár külföldön. Kívánjuk, hogy fáradtságot nem kímélő munkával, ahogy tette eddig is, haladjon az úton tovább, hiszen szükség van olyan kutatási eredményekre, amik az alig kezelhető betegségek vagy tünetegyüttesek leküzdésében hatékony eszközt jelenthetnek.

(K.I. & K.Zs.)



Gombos Flóra és a Gymstick-mozgalom története Szlovákiában

DEÁK LÁSZLÓ



hetetlen eszközzé vált. Flórá, elmondása szerint, már az első találkozáskor elvarázsolta a Gymstick sokoldalúsága, mivel ez az eszköz egyszerre erősíti az izmokat, javítja az állóképességet és koordinációt, miközben kíméli az ízületeket. Segíti a zsírégetést, támogatja a testi és a mentális egészséget is. Kezdőknek és haladóknak, fiataloknak és időseknek, de sportolóknak is egyaránt ajánlott, mivel különböző ellenállású változatai minden edzettségi szinthez igazodnak.

Flóra 2016-ban Helsinkiben egy nemzetközi Gymstick-képzésen vett részt, ahol finn és ausztrál mesteredzők oktatták. A képzés során közvetlenül a Gymstick feltalálójától Risto Kasurintól is tanult. A finnországi képzés után Flóra nemzetközi szintű elismerésre tett szert. A Gymstick Master Trainer (mesteredző) címet megszerezve ő lett a legmagasabb szintű Gymstick szakember régióinkban, aki kizárólagos jogot kapott arra, hogy tovább képezze a jövő edzőit Szlovákiában, valamint Csehországban, és elkötelezetten építse a Gymstick közösséget.

Flóra nem csupán oktat, hanem inspirál is. Edzésekkel, bemutatókkal és workshopokkal kezdett, majd ezt követően egy hivatalos oktatási rendszert hozott létre. Ma már Szlovákiában több tucat hivatalos Gymstick-oktató dolgozik, köztük gyógytornászok, fitnessedzők és tanárok. Az edzők sorában több nádszegi edző is van, akik sikeresen vezetnek edzéseket a környező magyarok településeken is. Ők is tagjai annak a lelkes közösségnek, amely a rendszeres mozgásra úgy tekint, mint a tudatos életmód és a jóllét egyik alappillére.

Flóra az évek során folyamatosan bővítette a Gymstick-programokat. Minden évben megrendezi a Gymstick Országos Találkozót, ahol Gymstick edzők és érdeklődők egyaránt részt vesznek. A táborok

remek lehetőséget biztosítanak arra, hogy a résztvevők még inkább elmélyedjenek a Gymstick használatában, az edzők pedig tovább fejlesszék tudásukat. Flóra aktív közreműködésével mára már Csehországban is javában folyik az oktatók képzése, így a módszer a szomszédos országban is elérhető.

A Gymstick-mozgalom nem maradt csupán a fitnessszakemberek látókörében. Többek között a Markiza televízió is bemutatta Flóra munkásságát, és a szlovákiai Gymstick mozgalom növekvő népszerűségét. Flóra minden alkalmat megragad arra, hogy megismertesse ennek az edzőmódszernek az egészségre gyakorolt pozitív hatását, közösségformáló és boldogságfokozó erejét. Szeretné, ha a Gymstick ott lenne mindenhol, az edzőtermekben, az iskolákban, a rehabilitációs intézetekben, a céges wellnessprogramokban, de akár az idősek otthonaiban, és persze saját otthonaikban.

Flóra története egy olyan nádszegi fitnessszakemberről és Gymstick mesteredzőről szól, aki először a nádszegi hölgyekkel szerettette meg ezt a nemzetközileg elismert edzésformát, és azóta is lelkesen és elkötelezetten tesz erőfeszítéseket azért, hogy ezt az életigenlő mozgáskultúrát meghonosítsa régióinkban és azt mindenki számára elérhetővé tegye.



A fociról röviden

RÓZSA SÁNDOR

Véget ért a fociszezon, megér egy szót az FC Nádszeg teljesítménye. A falu focirajongóit az egyesület újra megörvendeztette. Aki nem szereti annyira futballt, azt is büszkeséggel töltheti el, hogy a falu minden csapata a legkisebbektől a felnőttcsapatig, mindenki jól szerepelt a bajnokságban. A szikár tények:

Előkészítő korosztály 6 éves kortól - barátságos mérkőzések bajnokság nélkül
U11 - 16 csapatból holtversenyben a II. hely
U13 - I. hely
U19 - 14 csapatból a kilencedik
A csapat V. liga - I. hely

Akik a bajnokcsapatokban játszottak és győzelemre vitték a nádszegi csapatot:

U13: Menyhárt Ádin, Varga Krisztián, Negyedi Noémi, Kardos Filip, Bugár Zsombor, Soós Bence, Benkő Erik, Czanik

Marcell, Nagy Márk, Szabó Ferenc, Czákó Dávid, Somogyi Hugó, Kovács Gabriel, Hegyi Patrik. Edzők és segítők: Nagy Adrián, Czákó Tibor, Somogyi Roland.

A felnőtt csapat az utolsó hazai mérkőzésen döntötte el az első hely sorsát, amikor is a közönség nagy öröme és az ellenfél bánatára 12:0 arányban győzte le Barancs csapatát. Ez a legnagyobb gólkülönbség a bajnokságban. Csapatunk lőtt a legtöbb gólt, 85 találattal zárta az idényt! Időközben megszületett a csapat indulója is a Fagifor együttes jóvoltából, és igaz lett a dalban elhangzó szlogen. „A bajnok benned é!”

AZ A CSAPAT JÁTÉKOSAI: Molnár Róbert, Farkas Norbert, Király László, Polák Attila, Boráros Attila, Bazsó Zsolt, Szabó Erik, Csikmák Gábor, Tamás Dominik, Lohan Sevastian Torres, Puskás Dominik, Mészáros Erik, Kiss Dániel, Botló László,

Juhos Nikolasz, Vontszemű Marko. A vezetőedző Molnár Krisztián.

Ez a júniusi hétvége óriási eredményekkel zárult! A jól sikerült szombati gyereknapi után így írt a szociális hálón a falu polgármestere, Kacz Éva:

„De a hétvégének még nincs vége! A – csapatunk az idei szezon újra a tabella első helyén zárja, újra BAJNOKCSAPAT lett Nádszeg! De nem csak az A-csapat, hanem az U-13-as csapatunk is bajnok lett idén! Büszkék vagyunk rátok fiúk, kicsik és nagyon egyaránt! Hajrá Nádszeg!

... és még mindig nincs vége! Győri Lackó Magyarországról Erős emberek versenyéről hozott első helyet! Gratulálunk Lackó, óriási teljesítmény a munka és a mindennapok gondjai, bajai mellett, még ha jól számolom már a harmadik hétvégén ilyen teljesítményt mutatni! Gratulálunk!”



Rózsa Sándor

Tíz deka halsaláta

Ezerkilencszáznolcvan körül történt az eset, amikor még boldogult főiskolás koromban sokat jártam Pozsonyba az unalmas, de kötelező előadások okán. Érdekes módon mindig a legszerencsétlenebb előadók voltak a legkövetkezetesebbek a jelenléti ív körbeadásában és ellenőrzésében. Meg voltak győződve a tudományos szocializmus elengedhetetlen fontosságáról és ennek erős nyomatékot is adtak a vizsgákon. Aki nem volt ott az előadáson, az nem tudhatta meg, milyen jó lesz a tökéletes kommunista rendszerben. Aki jól adta elő az elektromágneses tér matematikai alapjait, azt meg nem érdekelte ki van ott a teremben. Az előadóterem többnyire tömve volt a mindig halálos odafigyelő csenddel. Az egyik ilyen tantárgy vizsgájára indultam volt, épp hatodszor. Kétszer jogosan kirúgott a professzor, kétszer be sem írta, hogy ott voltam, csakhogy mehessek megint, ötödszörré már megdicsért, de kirúgott, aztán hatodszorra,

dékáni engedéllyel, újra megpróbálhattam. Mintegy utolsó lehetőségként, meg lehetőségen felfokozott idegállapotban.

Kilenckor kezdődött a vizsga, fél nyolckor szálltam ki a nagyállomáson a vonatból. Pozsonyban a mai Avionnál, amit régen Amerika térnek hívtak, volt egy büfé. Amolyan tipikus reggeliző hely munkásoknak. Egy olyan talponálló, ahol reggel adtak tejet, teát, kávé, volt sokféle saláta, fásírt, lángos meg rengeteg „hirtelenegyelekmeg”. Mindegy volt, hogy hidegen vagy melegen. Az alumínium tálcát magam előtt tolvajként kaptam 10 deka halsalátát. Treszkát, ahogy akkor mondtuk. Hozzá két kiflit meg egy nagykofolát. Köztudomású, hogy éhesen nem jó vizsgára menni. Kifizettem a reggelimet, bedobtam a táskámat a talponálló asztalának polcára. Olyan mellmagasságú asztalok voltak, vagy tizenkettő a helyiségben, ilyenkor szinte mindegyik foglalt volt. A tálcát a tíz deka halsalátá-

val a kiflivel meg a kofolával rátettem az asztalra. Nekifogtam volna reggelizni, de nem volt mivel, nem volt evőeszközöm. Semmi gond, gyorsan visszamentem a pulthoz, előre tolakodtam, rögvest hoztam is a villát. Amint visszaértem, láttam, hogy valaki eszegeti a treszkámat és a kifli fele már el is fogyott. Hát ez meg mi? A kofola még érintetlen, vagy mégis? Mit gondol ez az úr! Úr? Pasas! Egy idősebb ember, nem toprongyos, de nem is öltönyös. Fölmértem a helyzetet. Magasabb vagyok, fiatalabb, sportolok is. Ő meg olyan nyeszlett. Felbőszülten letámadtam: – Mit gondol maga? Csak úgy idejön és zabál?! Nem vagyok én hajléktalantámogató szakszervezet! Elég a magam baja! – Már neharagudjon! – kezdte teli szájjal a mondandóját. – Igenis haragszom! - folytattam belé a szót. – Éhes vagyok és ideges! Az evést még nem fejeztem be, ez nem maradék! – mondtam. – De, de ... – hallatszott az érthetetlen habogás. – Semmi de! – mondtam neki egyre hangosabban, még mielőtt folytathatta volna a mondatot. – Menjen innen, mert nem állok jól magamért! Vigye a fél kiflit is, amibe beleharapott és takarodjon! – kiabáltam.

Még mielőtt a talponálló összes vendége felfigyelt volna ránk, összeszedte magát és megfélemlítve, sunnyogva kiment az étteremből. Mit tehettem? Éhes voltam. Megettem a maradék halsalátát egy kiflivel. Megittam az érintetlen üdítőt. Hogy milyen emberek vannak, morgolódtam magamban mialatt ettem a reggelit. A tálcát otthagytam, indulnék tovább. Nincs meg a táskám! Na még ez is. Jó kis disznóbőr aktatáska, még az apámtól örököltém. Körülnézek a büfében, hát ott a táskám a tőlem harmadik asztal alatt a polcon. Az asztalon pedig az érintetlen tíz deka halsaláta, két kiflivel meg a kofola. Meghílt bennem a vér. Kit dobtam ki? Kinek a reggelijét ettem meg? Büntetlenül kit hordtam le a fekete földre? Ki láthatta mi történt? Mi legyen most már az én igazi reggelimmel? Döntöttem. Megettem azt is. Egy diákba belefér a dupla adag. Amúgy meg már ki volt fizetve, elveszett volna. Rossz asztalhoz mentem vissza szórakozottságomban és az az illető úriember ugyanazt vett reggelire, amit én. Ez lett a veszte neki és a halsalátának. Mikor jóllaktam a második tíz dekával, felébredt bennem a büntudat. Kimentem, kerestem mindenütt, de már nem találtam a sértettet. Ez után az eset után aztán még többször is voltam ebben a talponállóban, de vele soha többet nem találkoztam. Valószínűleg nem mert többet ide bejönni, így nem tudtam bocsánatot kérni. Azzal nyugtattam magam, hogy legalább azt a fél kiflit megettem! A büfében ugyan elbuktam, de a professzornál a vizsgám egyébként sikerült.

A korai lapzárta való tekintettel az alábbiakban közöljük a teljes 2024-es év adatait.

A 2024-ben született gyermekek névsora:

1. Szabo Léna Cecília
2. Sárkányová Réna
3. Czinege Artúr
4. Krištofóvá Maya Zora
5. Kacsán Artúr
6. Kolláriková Nina
7. Dulay Réka
8. Fodor Daniel
9. Pancza Hugo
10. Juhos Attila
11. Androvičová Emma
12. Keszeli Kornél
13. Kovács Kevin
14. Bartalos Orsolya
15. Rajcsányi Amina
16. Bako Dávid
17. Németh Bendegúz
18. Koloži Liam
19. Lépešová Karina
20. Belfiore Leila
21. Takácsová Panka
22. Szaksz Melani
23. Faragó Mira
24. Bede Deborah
25. Androvics Linett
26. Lehocki Andrej

2024-ben kötöttek házasságot:

1. Bachan Dominik
Biharyová Simona
2. Gáspár Tibor
Mgr. Rigóová Mária
3. Érsek Peter
Bartakovicsová Margita
4. Nagy Krisztián
Mgr. Juhosová Flóra
5. Győri László
Bokrossová Anikó
6. Juhos Nikolas
Mgr. Valacsaiová Erika
7. Schvikker Tibor
Gaálová Tímea
8. Csadi Kristián
Mészárosová Annamária
9. Szepe János
Lakatos Olivía
10. uhos András
Obermanová Melisa
11. Juhos Attila
Baloghová Éva
12. Molnár László
Forró Nikolett
13. Marczibál Levente
MUDr. Mázárová Enikő
14. Papp Adrián
Czaniková Emese
15. Ing. Lancz Gergely
Molnárová Edina
16. Ing. Kubiš Viktor
Mgr. Gáspárová Viktória
17. Pongrácz Tamás
Molnárová Katarína
18. Bugár Ákos
Recsková Anita
19. Nagy Norbert
Rakonczová Jenifer
20. Halász Zsolt
Vörös Sabina
21. Vágai Patrik
Mgr. Lelkesová Lilla
22. Király Ladislav
Győriová Patrícia
23. Bede František
Makula Noémi
24. Szarka František
Vágóová Agneša



2024-ben elhunytak névsora:

1. Erdélyi Ján
2. Tóth Arnold
3. Lancz Ján
4. Juhosová Irena szül. Petriková
5. Gáspárová Alžbeta szül. Nagyová
6. Recsková Juliana szül. Sárkányová
7. Bosák Jozef
8. Juhos Arpád
9. Guzmická Schweigerová Agneša szül. Nagyová
10. Juhos Baltazár
11. Halász František
12. Kellei Pavel
13. Juhos Imrich
14. Lakatos Ladislav
15. Borka Koloman
16. Bokor František
17. Kovács Silvester
18. Szőcssová Margita szül. Juhosová
19. Tóthová Etela szül. Vargová
20. Borošová Margita szül. Borošová
21. Kelemen Silvester
22. Androvics Štefan
23. Dobos František
24. Sárkány Rafael
25. Szabová Mária szül. Gaálová
26. Katona Štefan
27. Nagy Zoltán
28. Szabóová Zuzana szül. Szabóová
29. Dohorák František
30. Kelemen Imrich
31. Sárkányová Anna szül. Juhosová
32. Gáspár Imrich
33. Győri Ladislav
34. Tóth Ervin
35. Molnárová Karolina szül. Sándorová
36. Bartalosová Margita szül. Szalaiová
37. Bittová Olga szül. Tóthová
38. Szőcssová Csilla szül. Szabová
39. Vargová Alžbeta szül. Győriová
40. Győri František
41. Kovácssová Alžbeta szül. Vargová
42. Kešiarová Alžbeta szül. Sesztáková
43. Kohel Ladislav
44. Győri Ladislav
45. Nagy Jozef
46. Furda Roland
47. Gombos Rudolf
48. Kohelová Jolana szül. Lukácssová
49. Király Ladislav
50. Benkőová Zuzana szül. Sabadošová
51. Nagyová Margita szül. Gáspárová
52. Hromoda František
53. Sándor Lázár
54. Czaniková Berta szül. Nagyová
55. Erdélyi Ján

XI. SZENT ISTVÁN NAPOK

NÁDSZEGEN A LOMBOK
ALATT

2025.
AUG.
22-24.



XI. DNI SV. ŠTEFANA
POD KORUNAMI STROMOV
V TRSTICIACH



AUG. 22. PÉNTEK / PIATOK

- 18:00** **HOGY ÍZLIK EURÓPA?** (Gasztrebemutató híres európai édességekből)
AKO CHUTÍ EURÓPA? (Gastroshow s tradičnými sladkosťami Európy)
- 19:00** **TÁNC HÁZ A BENCZE HÁZBAN** (Fürge ujjak, Nádos, Varjos)
TANEČNÝ DOM S KONCERTOM (Fürge ujjak, Nádos, Varjos)

AUG. 23. SZOMBAT / SOBOTA

- 17:30** **ÜNNEPI SZENTMISE SZENT ISTVÁN KIR. TISZTELETÉRE**
SLÁVNOSTNÁ OMŠA NA ČEŠŤ SV. ŠTEFANA
- 18:30** **KOSZORÚZÁS KÖZÖS ÉNEKLÉSSSEL**
SPOMIENKOVÁ SO SPOLOČNÝM SPEVOM
- 20:00** **NÁDSZEGI FÚVÓSZENEKAR KONCERTJE**
KONCERT TRSTICKEJ DYCHOVKY
- 21:00** **KORÁL TRIBUTE BAND ZENEKAR**
KONCERT SKUPINY KORÁL TRIBUTE BAND
- 22:30** **RETROPARTI DJ TOMIVAL**
RETROPARTI S DJ TOMIM

AUG. 24. VASÁRNAP / NEDEĽA

- 14:00** **FUTBALLMECCS / FUTBALOVÝ ZÁPAS**
- 16:00** **ELŐADÁS SZENT ISTVÁN KIR. ÖRÖKSÉGÉRŐL**
PREDNÁŠKA O DEDIČSTVE SV. ŠTEFANA
- 18:00** **FAGIFOR** (a Lombok alatt)
KONCERT SKUPINY FAGIFOR (Pod korunami stromov)
- 20:00** **BUDAPEST JAZZ ORCHESTRA KONCERTJE**
Wolf Katival, Kocsis Tibivel és Csordás Leventével a Lombok alatt
KONCERT SKUPINY BUDAPEST JAZZ ORCHESTRA
űčinkujúci: Kati Wolf, Tibi Kocsis a Levente Csordás Pod korunami stromov
- 22:00** **DJ PIXA**

KÍSÉRŐRENDEZVÉNYEK: BÚCSÚI MULATSÁGOK, KÖRHINTA, BÜFÉ, KÉZMŰVESEK UTCÁJA
SPRIEVODNÉ PODUJATIA: HODY, ATRAKCIE, KOLOTOČ, BUFET A ULICA REMESELNÍKOV

Nyári 2025 programajánló

JÚNIUS 30-JÚLIUS 4.

**A Nászegi Magán
Szabadidőközpont nyári táborai**
(tánc- és kézműves tábor, sporttábor)

JÚLIUS 7-11.

Csemadok foci- és kalandtábor
(A Csemadok nászegi alapszervezete szervezésében)

JÚLIUS 14-18.

Mozgásterápiás napközis tábor
(A Berba s.r.o. szervezésében)

AUGUSZTUS 4-8.

Evezős tábor

AUGUSZTUS 9.

II. NádFeszt
(A Szebb Jövőt PT szervezésében)
Helyszín: nászegi focipálya

AUGUSZTUS 11-13.

Kisnádos néptánc-tábor
(A kultúrház szervezésében)

AUGUSZTUS 22-24.

Szent István napok a lombok alatt
(A nászegi önkormányzat szervezésében)

Szerkesztőség: Bugár Andrea, Deák László, Kacz Éva, Kollárovcics Ilona, Rózsa Sándor | Grafika: Trepák Tamás

Kiadja a Nászegi Községi Hivatal, 925 42 Trstice 667 | Telefon: +421 31 77 82 232



ObecTrstice



obec@trstice.sk



www.trstice.sk